

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER YOLSUZLUKLA MÜCADELE SÖZLEŞMESİ

GİRİŞ

Bu Sözleşmeye Taraf Devletler;

Demokrasinin kurum ve değerlerini, etik değerleri ve adaleti zayıflatan, sürdürülebilir kalkınmayı ve hukukun üstünlüğünü tehlikeye sokan yolsuzluğun toplumsal istikrar ve güvenliğe yönelttiği sorun ve tehditlerin ciddiyetinin endişesini taşıyarak,

Kara para aklama dahil olmak üzere, özellikle örgütlü suçlar ve ekonomik suçlar gibi diğer suç türleri ile yolsuzluk arasındaki bağlantıdan da endişe duyarak,

Ülke kaynaklarının önemli bir bölümünü teşkil edecek boyutta varlıkların konu olduğu ve siyasi istikrar ve sürdürülebilir kalkınmayı tehdit eden yolsuzluk vakaları hakkında da endişe duyarak,

Yolsuzluğun artık yerel bir mesele olmayıp bütün toplum ve ekonomileri etkileyen, önlenmesi ve kontrol altına alınması için uluslararası işbirliğinin zorunlu olduğu bir sınıraşan olgu olduğu inancını taşıyarak,

Yolsuzlukla etkin mücadele edilmesi ve yolsuzluğun önlenmesi için kapsamlı ve çok yönlü bir yaklaşımın gerekli olduğuna inanarak,

Ülkelerin kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesini içerecek şekilde yürütülecek teknik yardım faaliyetlerinin, yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla etkin mücadele edilmesi hususunda, bu ülkelerin yeteneklerinin arttırılmasında önemli bir rol oynayacağı inancını taşıyarak,

Haksız zenginleşme yoluyla edinilen kişisel servetin özellikle demokratik kurumlara, ulusal ekonomilere ve hukukun üstünlüğü ilkesine zarar vereceğine inanarak,

Haksız olarak edinilmiş varlıkların uluslararası transferlerinin daha etkin bir şekilde önlenmesi, tespit edilmesi, caydırılması ve varlıkların geri verilmesi konusunda uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi kararlılığını taşıyarak,

Cezai yargılamalarda ve mülkiyet haklarını ilgilendiren hukuk davaları ve idari işlemlerde temel hukuka uygunluk ilkesini dikkate alarak,

Yolsuzluğun önlenmesi ve ortadan kaldırılmasının bütün ülkelerin ortak yükümlülüğü olduğu ve bu alandaki çabaların etkili olması amacıyla, sivil toplum ve sivil toplum örgütleri gibi kamu sektörü dışındaki birey ve grupların da destek ve katkıları ile her bir ülkenin diğeri ile işbirliği yapmasının zorunlu olduğunu hatırla tutarak,

Kamusal işlemler ve kamu malvarlığının uygun yönetimi, adil olma, sorumluluk ve yasa önünde eşitlik ilkelerini ve bütünlüğü koruma ve yolsuzluğu reddetme kültürünün geliştirilmesi ihtiyacını da hatırla tutarak,

Yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadele alanında Suçun Önlenmesi ve Ceza Adaleti Komisyonu ile Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Maddeler ve Suçla Mücadele Ofisinin çabalarını takdir ederek,

Afrika Birliği, Avrupa Konseyi, Gümrük İşbirliği Konseyi (Dünya Gümrük Örgütü olarak da tanınan), Avrupa Birliği, Arap Ligi, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü ve Amerikan Devletleri Örgütü dahil olmak üzere, bu alanda diğeri uluslararası ve bölgesel örgütlerin yürüttükleri çalışmaları hatırla tutarak,

Amerikan Devletleri Örgütü tarafından 29 Mart 1996 tarihinde kabul edilen, *Amerikan Ülkeleri Arasında Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi*; Avrupa Birliği Konseyi tarafından 26 Mayıs 1997 tarihinde kabul edilen, *Avrupa Toplulukları Görevlilerini ve Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerin Görevlilerini Kapsayan Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi*; Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü tarafından 21 Kasım 1997 tarihinde kabul edilen *Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetle Mücadele Sözleşmesi*; Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 27 Ocak 1999 tarihinde kabul edilen *Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesi*; Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 4 Kasım 1999 tarihinde kabul edilen

Yolsuzluğa Karşı Özel Hukuk Sözleşmesi ve Afrika Birliği Devlet ve Hükümet Başkanları tarafından 12 Temmuz 2003 tarihinde kabul edilen *Afrika Birliği Yolsuzluğun Önlenmesi ve Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesini* takdirle not ederek,

Birleşmiş Milletler Sınıraşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesinin 29 Eylül 2003 tarihinde yürürlüğe girişinden memnuniyet duyarak aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.

BÖLÜM I **GENEL HÜKÜMLER**

Madde 1 **Amaç**

Bu Sözleşmenin amaçları:

- a) Yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadele amacıyla alınan önlemlerin daha etkin ve verimli kılınması,
- b) Malvarlığının geri alınması dahil olmak üzere, yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadelede uluslararası işbirliği ve teknik yardımlaşmanın teşvik edilmesi, kolaylaştırılması ve desteklenmesi,
- c) Bütünlüğünün, hesap verme sorumluluğunun ve kamusal işlemlerin ve kamu malvarlığının uygun yönetimin teşvik edilmesi.

Madde 2 **Terimler**

Bu Sözleşme'nin amaçları bakımından:

- a) "Kamu görevlisi": i) kıdemi gözönüne alınmaksızın, seçilmiş veya atanmış, geçici veya sürekli, ücretli veya ücretsiz her Taraf Devletin yasama, yürütme, adli veya idari bir görevini ifade eden bir kişi; ii) her Taraf Devletin iç hukukunda tanımlanan ve iç hukukunun ilgili alanında uygulanan şekliyle, bir kamu kurumu veya bir kamu teşebbüsü de dahil olmak üzere kamuya ait bir görev icra eden veya bir kamu hizmeti gören diğer bir kişi; iii) her Taraf Devletin iç hukukunda "kamu görevlisi" olarak tanımlanmış diğer kişileri ifade eder. Bununla birlikte, bu Sözleşmenin II. bölümünde yer alan bazı özel tedbirler nedeniyle, "kamu görevlisi" her bir Taraf Devletin iç hukukunda tanımlandığı ve iç hukukun ilgili alanında uygulandığı şekliyle bir kamu görevi ifa eden veya kamu hizmeti gören kişi anlamına gelebilir.
- b) "Yabancı kamu görevlisi" yabancı bir ülkenin yasama, yürütme, adli veya idari organında görev yapan, seçilmiş veya atanmış kişi; ve kamu kurumu veya kamu teşebbüsü de dahil olmak üzere, yabancı bir ülke adına kamu görevi icra eden kişi anlamına gelir

- c) “Uluslararası kamu kuruluşu görevlisi”, uluslararası memur veya böyle bir kuruluş tarafından o kuruluş adına hareket etmeye yetkili kılınmış kişi anlamına gelir.
- d) “Malvarlığı” maddi veya gayri maddi, taşınır veya taşınmaz, somut veya soyut her türlü varlık ve bu tür varlıklara ilişkin tasarruf hakkını veya menfaati tevsik eden yasal belgeler veya araçlar anlamına gelir.
- e) “Suç gelirleri”, herhangi bir suçun işlenmesinden kaynaklanan veya doğrudan ya da dolaylı olarak elde edilen malvarlığı anlamına gelir.
- f) “Dondurma” ya da “el koyma”, bir mahkeme ya da diğer bir yetkili makam tarafından verilen karara dayalı olarak malvarlığının transfer, dönüştürülme, tasarruf veya hareketinin geçici olarak yasaklanması ya da mal varlığının muhafaza ya da kontrolünün geçici olarak alınması anlamına gelir.
- g) “Müsadere” uygulanabildiği hallerde belli bir hakkın kaybını da kapsayacak biçimde, malvarlığının bir mahkeme ya da diğer yetkili makamın emriyle sürekli olarak yitirilmesi anlamına gelir.
- h) “Öncül suç” işlenmesi sonucunda elde edilen gelir, bu Sözleşmenin 23. maddesinde tanımlanan suç konusu olabilecek herhangi bir suç anlamına gelir.
- i) “Kontrollü Teslimat”, bir suçun soruşturulması ve bu suça karışmış kişilerin tespiti amacıyla, yetkili makamların bilgisi ve gözetimi altında, yasadışı veya şüpheli sevkiyatların bir veya birden çok devletin ülkesinden dışarı çıkmasına, içinden geçmesine veya bir devletin ülkesine girişine izin verilmesi tekniğidir.

Madde 3

Kapsam

1. Bu Sözleşme, hükümlerine uygun olarak, yolsuzluğun önlenmesi, soruşturulması, kovuşturulması ve bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin dondurulması, bunlara el konulması, müsaderesi ve iadesine uygulanır.
2. Bu Sözleşmenin uygulanması amacıyla, aksi belirtilmediği sürece, Sözleşmede yer alan suçların devletin malvarlığına zarar veya ziyan vermiş olması gerekli değildir.

Madde 4

Egemenliğin Korunması

1. Taraf Devletler, bu Sözleşme kapsamındaki yükümlülüklerini, devletlerin egemen eşitliği, toprak bütünlüğü ve diğer devletlerin içişlerine karışmama ilkelerine uygun bir şekilde yerine getireceklerdir.
2. Bu sözleşmede yeralan hiçbir hüküm, bir Taraf Devlete, bir diğer Devletin ülkesi içinde yargı yetkisini kullanma ve diğer Devletin kendi iç hukukunun münhasıran kendi makamlarına saklı tuttuğu fonksiyonları icra etme yetkisi vermez.

BÖLÜM II **ÖNLEYİCİ TEDBİRLER**

Madde 5 **Yolsuzluğa Karşı Önleyici Politikalar ve Uygulamalar**

- 1) Her Taraf Devlet, yolsuzluğa karşı, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, toplumsal katılımı geliştirecek ve hukukun üstünlüğü, kamu ve kamu mallarının doğru yönetimi, bütünlük, saydamlık ve hesap verme sorumluluğu ilkelerini yansıtacak etkin ve eşgüdümlü politikaları geliştirip uygulayacaktır.
- 2) Her Taraf Devlet, yolsuzluğun önlenmesi amacıyla etkin uygulamaları yapmak ve geliştirmek için çaba gösterecektir.
- 3) Her Taraf Devlet, ilgili yasal mevzuatını ve idari tedbirlerini, yolsuzlukla mücadele ve yolsuzluğun önlenmesi amacıyla uygunluğunu tespit amacıyla periyodik olarak değerlendirmeye almak için gayret gösterecektir.
- 4) Taraf Devletler, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, bu maddede belirtilen önlemleri geliştirmek için birbirleriyle ve ilgili uluslararası ve bölgesel örgütlerle işbirliği yapacaklardır. Bu işbirliği, yolsuzluğun önlenmesini amaçlayan uluslararası program ve projelere katılımı kapsayabilir.

Madde 6 **Yolsuzluğa Karşı Önleyici Birim ya da Birimler**

- 1) Her Taraf Devlet, iç hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, aşağıdaki yollarla yolsuzluğun önlenmesi için uygun birim ya da birimlerin varlığını sağlayacaktır:
  - a) Bu Sözleşmenin 5. maddesinde belirtilen politikaları uygulamak ve uygun görülen hallerde bu politikaların uygulanmasını koordine ve kontrol etmek;
  - b) Yolsuzluğun önlenmesi hakkında bilgiyi arttırmak ve yaymak.
- 2) Her Taraf Devlet, iç hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, bu maddenin 1. fıkrasında belirtilen birim ya da birimlere, görevlerini etkin bir biçimde ve gereksiz etkilerden uzak olarak yerine getirebilmeleri için gerekli özerkliği tanıyacaktır. Görevlerini yerine getirmeleri için gerekli maddi kaynaklar ve uzman personel ile uzmanlık eğitimi de sağlanacaktır.
- 3) Her Taraf Devlet, yolsuzluğun önlenmesi amacıyla yönelik özel önlemlerin geliştirilmesi ve uygulanmasında diğer taraf devletlere yardım edebilecek yetkili kurum veya kurumların isim ve adreslerini Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildireceklerdir.

Madde 7 **Kamu Sektörü**

- 1) Her Taraf Devlet, gerektiğinde ve iç hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, memurların ve uygun hallerde seçimle gelmeyen diğer kamu görevlilerinin istihdamı, çalıştırılması, terfileri ve emeklilikleri için:
  - a) Verimlilik ve saydamlık ilkeleri ile liyakat, eşitlik ve yetenek gibi nesnel kıstaslara dayalı,
  - b) Özellikle yolsuzluğa müsait kamu görevleri için görevlilerin seçim ve eğitime ve uygun hallerde, bu görevlilerin diğer görevlere rotasyonuna yönelik yeterli usulleri kapsayan,
  - c) Taraf ülkenin ekonomik kalkınmışlık düzeyini dikkate alarak yeterli ödüllendirme ve adil ödeme planları geliştiren,
  - d) Kamu görevlerinin doğru, haysiyetli ve uygun bir şekilde icrasının gereklerini yerine getirebilmelerini ve görevlerinin ifasının özünde mevcut olan yolsuzluk riski hakkında bilinçlerinin geliştirilmesine yönelik özel ve uygun eğitimi sağlayacak eğitim ve kurs programlarını geliştiren sistemleri kabul etmek, uygulamak ve güçlendirmek için çaba sarf edeceklerdir. Bu tür programlar uygulanabilir alanlarda davranış ilke ve standartlarına atıfta bulunabilir.
- 2) Her Taraf Devlet ayrıca, bu Sözleşmenin amaçları ile uyumlu ve iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kamu görevleri için seçim ve adaylık ile ilgili kıstasları belirlemek üzere uygun yasal ve idari tedbirleri kabul etmeyi değerlendirecektir.
- 3) Her Taraf Devlet ayrıca, bu Sözleşmenin amaçları ile uyumlu ve kendi iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak kamu görevleri için yapılacak seçimlere adaylıklarda ve mümkün ise siyasi partilerin finansmanında saydamlığı arttıracak yasal ve idari önlemleri almayı değerlendirecektir.
- 4) Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak çıkarların çatışmasını önleyici, saydamlığı arttırıcı sistemleri kabul etmeye, korumaya ve güçlendirmeye çalışacaktır.

Madde 8

Kamu Görevlileri İçin Davranış İlkeleri

- 1) Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, yolsuzlukla mücadele amacıyla diğerlerinin yanında kamu görevlileri arasında dürüstlüğü, doğruluğu, sorumluluğu geliştirecektir.
- 2) Her Taraf Devlet, iç kurumsal ve hukuki sistemine uygun olarak, kamu görevlerinin doğru, şerefli ve uygun olarak yerine getirilmesi için davranış ilke ve standartlarını uygulamaya özellikle çaba sarfedecektir.
- 3) Her Taraf Devlet, bu madde hükümlerinin uygulanması amacıyla iç hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak ve uygun hallerde 12 Aralık 1996 tarihli ve 51/59 sayılı BM Genel Kurul Kararı'na Ek Kamu Görevlileri Uluslararası Davranış İlkeleri gibi bölgesel, bölgelerarası ve çok taraflı örgütlerin ilgili çalışmalarını dikkate alacaktır.

- 4) Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kamu görevlilerine görevlerini ifa ederken karşılaştıkları yolsuzluk vakalarını ilgili makamlara rapor edilmesini kolaylaştıracak önlemleri almayı ve sistemi kurmayı değerlendirecektir.
- 5) Her Taraf Devlet, uygun hallerde ve iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kamu görevlilerinin görevlerinin icrasına ilişkin olarak bir çıkar çatışması yaratabilecek nitelikteki meslek-dışı faaliyetleri, istihdamları, yatırımları, mal varlıkları ve aldıkları hediye veya edindikleri faydaları ilgili makamlara bildirmeye zorunlu kılacak tedbirleri almayı ve sistemleri kurmaya çaba sarf edecektir.
- 6) Her Taraf Devlet, bu maddeye uygun olarak ihdas edilen ilke ve standartları ihlal eden kamu görevlilerine karşı iç hukukunun temel ilkelerine uygun disiplin tedbirlerini ve diğer önlemleri almayı değerlendirecektir.

Madde 9

Kamu Alımları ve Kamu Maliyesinin Yönetimi

1. Her Taraf Devlet, iç hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, diğerlerinin yanında, yolsuzluğun önlenmesinde de etkili olan; saydamlık, rekabet ve karar alma sürecinde nesnel kıstaslara dayanan uygun tedarik sistemlerini kurmak için gerekli adımları atacaktır. Bu sistemler, diğerlerinin yanında, aşağıdaki hususlara dayanacak ve uygun olarak belirlenecek asgari bedelleri dikkate alabilecektir:
  - a) Potansiyel ihale katılımcılarının ihale tekliflerini hazırlamaları ve sunmalarına yeterince zaman tanıyacak biçimde, sözleşme şartlarına ve ihale davetlerine ilişkin hususlar dahil olmak üzere, alım usullerine ve sözleşmelere ilişkin bilgilerin kamuoyuna duyurulması;
  - b) Seçim ve ihale kıstasları ile teklif kuralları dahil olmak üzere, ihaleye katılım şartlarının önceden belirlenmesi ve yayınlanması;
  - c) Usul kurallarının doğru olarak uygulandığını müteakiben teyit etmeyi kolaylaştırmak amacıyla, kamu alım kararlarında nesnel ve önceden belirlenmiş kıstasların kullanılması;
  - d) Bu fıkra uyarınca konulan usul kurallarına uyulmaması halinde, yasal müracaat hakkı temin etmek üzere, etkili bir itiraz sistemini içeren etkili bir dahili inceleme sisteminin oluşturulması;
  - e) Uygun hallerde, kamu alımından sorumlu personele yönelik olarak, belli kamu alımlarına ilişkin menfaat beyanı, personeli değerlendirme usulleri ve eğitim şartları gibi konuları düzenlemek üzere önlem alınması.
- 2) Her Taraf Devlet, iç hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, kamu maliyesinin yönetiminde saydamlığı ve hesap verme sorumluluğunu geliştirmek için uygun önlemleri alır. Bu önlemler diğerlerinin yanında;
  - a) Ulusal bütçenin kabul usullerini,
  - b) Gelir ve giderlere ilişkin raporların zamanında yapılmasını,
  - c) Bir muhasebe sistemi ve denetim standartları ve ilgili gözetimi,
  - d) Etkili ve verimli bir risk yönetimi dahili kontrol sistemlerini ve
  - e) Uygun görülen hallerde, bu fıkroda belirtilen gerekliliklere uymada başarısız olunan durumlarda zecri eylemleri kapsayacaktır.

- 3) Her Taraf Devlet, gerekli görüldüğü takdirde, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, kamu gelir ve giderlerine ilişkin muhasebe defterlerinin, kayıtların, mali raporların ve ilgili belgelerin bütünlüğünü korumak ve bu belgelerin tahrifini önlemek için hukuki ve idari tedbirleri alacaktır.

Madde 10 **Kamuya Rapor Verme**

Her Taraf Devlet, yolsuzlukla mücadelenin gereğini dikkate alarak, iç hukukunun temel ilkelerine uygun biçimde, uygun hallerde, kamu yönetiminde saydamlığı arttırmak için gerekli tedbirleri alır. Bu tedbirler, diğerlerinin yanında;

- a) Toplum bireylerinin, uygun hallerde, kamu yönetiminin örgütlenmesi, işleyişi ve karar-alma süreçleri hakkındaki bilgileri ve özel yaşamın ve kişisel bilgilerin korunmasına özen göstererek, kamuoyunu ilgilendiren yasal düzenleme ve kararlar hakkındaki bilgileri edinmelerine imkan tanıyacak usul ve düzenlemeleri kabul etmeyi,
- b) Uygun görülen hallerde, kamuoyunun yetkili karar mercilerine ulaşmasını kolaylaştırmak üzere idari usulleri basitleştirmeyi,
- c) Kamu yönetimindeki yolsuzluk riskleri hakkında periyodik raporları da kapsayabilecek bilgiyi yayınlamayı içerebilir.

Madde 11 **Yargı ve Kovuşturma Hizmetlerine İlişkin Tedbirler**

- 1) Her Taraf Devlet, yargının bağımsızlığını ve yolsuzlukla mücadele alanındaki önemli rolünü hatırla tutarak, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak ve yargı bağımsızlığını zedelemeyen yargı çalışanları arasındaki bütünlüğü güçlendirmek ve yolsuzluğa fırsat verecek durumları önlemek için tedbirler alacaktır.
- 2) Bu maddenin 1. fıkrası uyarınca alınan önlemlerle aynı etkideki tedbirler, taraf ülkelerin yargının bir parçası olmayan ancak yargı organlarına benzer bağımsızlığa sahip kovuşturma hizmetleri için kabul edilip uygulanabilir.

Madde 12 **Özel Sektör**

- 1) Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak yolsuzluğun özel sektöre sirayetini önlemek, özel sektörde muhasebe ve denetim standartlarını yükseltmek amacıyla tedbirler alır ve gerekli hallerde bu tedbirlerin ihlalinde etkin, ihlalle oranlı, caydırıcı hukuki, idari ve cezai yaptırımları uygular.
- 2) Bu amaçlara ulaşmak için alınacak önlemler diğerlerinin yanında;
  - a) Yasa uygulayıcı kurumlar ve ilgili özel birimler arasında işbirliğini geliştirmeyi,
  - b) Ticari muameleler ve ilgili diğer mesleklerin doğru, haysiyetli ve uygun yürütülmesi, çıkar çatışmalarının önlenmesi, iş hayatında Devlet ile sözleşme

- temelinde yapılan işlerde iyi ticari uygulamaların kullanımının geliştirilmesi amacıyla matuf davranış ilkeleri de dahil ilgili özel birimlerin bütünlüğünü korumaya yönelik standart ve usullerin geliştirilmesini teşvik etmeyi,
- c) Uygun durumlarda şirket işletmelerinin kuruluşunda ve yönetiminde yeralan tüzel ve gerçek kişilerin kimliğine ilişkin önlemleri de kapsayacak şekilde özel sektör birimleri arasında saydamlığı arttırmayı,
  - d) Kamu kurumlarınca ticari muameleler için verilen lisans ve sübvansiyonlara ilişkin kurallar da dahil olmak üzere özel sektörü düzenleyen usullerin kötüye kullanılmasını önlemeyi,
  - e) Önceki görevleri yeni faaliyetleri veya yeni işleri ile doğrudan ilişkili ise, uygun şekilde, eski kamu görevlilerinin özel sektörde faaliyet göstermelerine veya özel sektörde istihdam edilmelerine makul sürelerle kısıtlama getirilmesi yoluyla çıkar çatışmalarını önlemeyi,
  - f) Yapı ve büyüklüklerini dikkate alarak, özel girişimlerin, yolsuzluk faaliyetlerinin farkedilmesi ve önlenmesine yardımcı olacak yeterli iç denetim kontrollerine sahip olmasını ve bu özel girişimlerin muhasebe ve gerekli mali raporlarının uygun denetim ve tasdik usullerine tabi olmasını sağlamayı içerebilir.
- 3) Yolsuzluğun önlenmesi amacıyla Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, gerekli gördüğü durumlarda defter ve kayıtların korunması, muhasebe ve denetim raporlarının muhafazasına ilişkin olarak bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş suçlardan birinin işlenmesi amacıyla yönelik aşağıdaki eylemleri yasaklayacaktır.
- a) Kayıt dışı hesap tutulması,
  - b) Kayıt dışı veya uygunsuz görülen havaleler yapılması,
  - c) Var olmayan gider kaydı tutulması,
  - d) Sorumlulukların amaçları çarpıtılarak kaydedilmesi,
  - e) Sahte belge kullanımı ve
  - f) Kayıt belgelerinin kasıtlı olarak yasanın öngördüğü süreden evvel imhası
- 4) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmenin 15. ve 16. maddelerine uygun olarak ihdas edilmiş suçların kurucu unsurlarından biri olan rüşvet niteliğindeki ve yolsuzluğu kolaylaştıracak giderlerin vergiden mahsubuna imkan tanımayacaktır.

Madde 13 **Toplumsal katılım**

- 1) Her Taraf Devlet, imkanları ölçüsünde ve iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, yolsuzlukla mücadelede, yolsuzluğun önlenmesinde ve yolsuzluğun varlığı, nedenleri, boyutları ve yönelttiği tehdit hakkında toplumsal bilinci yükseltmek amacıyla sivil toplum örgütleri, hükümet-dışı kuruluşlar ve yerel toplum örgütleri gibi kamu sektörü dışındaki bireylerin ve grupların aktif katılımını geliştirmek için uygun önlemleri alacaktır. Aşağıda kayıtlı önlemlerle bu katılım güçlendirilmelidir.
- a) Kamuoyunun karar-alma usullerine katkısının geliştirilmesi ve saydamlığın artırılması,
  - b) Kamuoyunun bilgiye etkin bir şekilde ulaşımının sağlanması.

- c) Yolsuzluğun hoş görülmemesine yönelik olarak kamuoyunu bilgilendirme faaliyetleri ile okul ve üniversitelerde eğitim programları düzenlenmesi.
  - d) Yolsuzlukla ilgili bilgiyi araştırma, alma, yayınlama ve dağıtma özgürlüğüne saygı gösterilmesi, geliştirilmesi ve korunması. Söz konusu özgürlük, yasadan doğan ve
    - i) diğerlerinin haklarını ve itibarını korumak,
    - ii) ulusal güvenlik, kamu düzeni ve kamu sağlığının korunması amacıyla bazı kısıtlamalara tabi tutulabilir.
- 2) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmede atıfta bulunulan ilgili yolsuzlukla mücadele birimlerinin kamuoyunca tanınmasını ve kamuoyunun, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş suçlardan birini teşkil ettiği düşünülen herhangi bir vakayı, isim dahi belirtmeksizin, uygun yollarla bildirmek üzere bu birimlere ulaşmasını sağlamak için uygun önlemleri alacaktır.

Madde 14

Karapara Aklamaya Mücadele Tedbirleri

- 1) Her Taraf Devlet:
- a) Kara para aklamının her biçimini önlemek ve tespit etmek için, kendi yetkisi dahilinde, bankalar ve para ve diğer kıymetlerin transferi için resmi veya gayri resmi hizmet veren gerçek veya tüzel kişiler dahil olma üzere bankalar dışındaki mali kuruluşlar ve gerektiğinde, özellikle karapara aklamaya müsait diğer kurumlar için kapsamlı iç düzenleyici ve denetleyici bir sistem oluşturacaktır; bu sistem kimlik tespiti, kayıt tutulması ve şüpheli işlemlerin bildirilmesi ihtiyaçlarına cevap verecektir.
  - b) Bu Sözleşmenin 46. maddesindeki hükümler saklı kalmak koşuluyla, (iç hukuk uyarınca uygun olduğu takdirde adli merciler de dahil) kara para aklamaya mücadeleyle hasredilmiş, idari, düzenleyici, yasal makamların yanısıra diğer makamların, kendi iç hukuklarınınca öngörülen koşullar çerçevesinde, ulusal ve uluslararası düzeyde işbirliği yapmalarını ve bilgi değişiminde bulunmalarını sağlayacak ve bu amaçla, muhtemel kara para aklamaya ilişkin bilginin toplanması, analizi ve iletilmesi için ulusal bir merkez olarak hizmet verecek bir mali istihbarat biriminin kurulmasını değerlendirecektir.
- 2) Taraf Devletler, meşru sermayenin dolaşımını herhangi bir şekilde engellemeksizin, bilginin yerinde kullanımını temin etmek kaydıyla, nakdin ve parasal değere haiz her türlü evrakın sınırları içindeki dolaşımının denetlenmesi ve izlenmesi için makul önlemlerin uygulanmasını değerlendireceklerdir. Bu tür önlemler kişi ve kuruluşların önemli miktarda nakdin ve parasal değere haiz her türlü evrakın sınırötesi nakline ilişkin bildirimde bulunmaları zorunluluğu içerebilir.
- 3) Taraf Devletler, mali kuruluşların para havalelerini de kapsayacak şekilde aşağıdaki hususları yerine getirmelerini sağlayacak uygun ve uygulanabilir önlemleri hayata geçirmeyi değerlendirirler:
- a) Fonların ve fonlarla ilgili mesajlar için düzenlenen formlara kaynakla ilgili doğru ve anlamlı bilgi konulması,
  - b) Bu bilginin ödemelerin her aşamasında yeralmasının sağlanması,

- c) Kaynak hakkında tam bilgi içermeyen fonların transferlerinin sıkı taramaya tabi tutulması.
- 4) Taraf Devletler, bu maddeye dayanarak, düzenleyici ve denetleyici bir iç sistem kurarken, bu Sözleşmenin diğer maddelerinin hükümleri saklı kalmak koşuluyla, bölgesel, bölgelerarası ve çok taraflı teşkilatların kara para aklamaya karşı ilgili girişimlerini kılavuz olarak kullanmaya davet olunurlar.
- 5) Taraf Devletler, kara para aklamayla mücadele etmek için, adli, yasa uygulayıcı ve mali yönden düzenleyici merciler arasındaki global, bölgesel, alt-bölgesel ve ikili işbirliğini geliştirmek ve ilerletmek için çaba göstereceklerdir.

BÖLÜM III

SUÇ OLARAK DÜZENLEME VE YASA UYGULAMA

Madde 15

Ulusal Kamu Görevlilerinin Rüşveti

Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır:

- a) Bir kamu görevlisine, resmi görevlerinin yerine getirilmesi çerçevesinde bir işlem yapması veya yapmaktan kaçınması için, kendisi ya da bir başka kişi yahut varlık lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaatin vâdedilmesi, teklif edilmesi veya sağlanması;
- b) Bir kamu görevlisinin, resmi görevlerinin yerine getirilmesi çerçevesinde bir işlem yapması veya yapmaktan kaçınması için kendisi ya da üçüncü bir kişi yahut varlık lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaat talep etmesi veya kabulü.

Madde 16

Yabancı Kamu Görevlilerinin ve Uluslararası Örgüt Görevlilerinin Rüşveti

- 1) Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, uluslararası ticari işlemlerin yürütülmesinde iş ya da başka haksız menfaat elde etmek yahut sürdürmek amacıyla, yabancı bir kamu görevlisi veya bir uluslararası örgüt görevlisine, resmi görevlerinin yerine getirilmesi çerçevesinde bir işlem yapması veya yapmaktan kaçınması için, kendisi ya da bir başka kişi yahut varlık lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaatin vâdedilmesini, teklif edilmesini veya sağlanmasını suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır.
- 2) Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, yabancı bir kamu görevlisi veya bir uluslararası örgüt görevlisinin, resmi görevlerinin yerine getirilmesi çerçevesinde bir işlem yapması veya yapmaktan kaçınması için kendisi ya da bir başka kişi yahut varlık lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaat talep etmesi veya kabulünü suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

Madde 17

Malvarlığının Kamu Görevlilerince Zimmete Geçirilmesi, Haksız Olarak Mâl Edilmesi ya da Diğer Şekillere Dönüştürülmesi

Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, bir kamu görevlisinin, görevi gereği kendisine emanet edilen herhangi bir malvarlığını, kamu veya özel fonları ya da menkul kıymetleri yahut değer taşıyan diğer herhangi birşeyi, kendisi ya da bir başka kişi yahut varlık menfaatine zimmetine geçirmesini, mâl etmesini ve diğer şekillere dönüştürmesini suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır.

Madde 18 Nüfuz Ticareti

Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir:

- a) Bir kamu görevlisi veya bir başka kişiye, Taraf Devletin idaresinden veya bir kamu kurumundan kendisini buna teşvik eden kişi veya başka bir kişi lehine haksız bir menfaat elde etmeyi teminen gerçek veya sözde nüfuzunu kötüye kullanması için, doğrudan veya dolaylı olarak, haksız bir menfaatin vâdedilmesi, teklif edilmesi veya sağlanması;
- b) Bir kamu görevlisi veya başka bir kişinin, Taraf Devletin idaresinden veya bir kamu kurumundan, haksız bir menfaat elde etmeyi teminen gerçek veya sözde nüfuzunu kötüye kullanması için, kendisi veya bir başka kişi lehine, doğrudan veya dolaylı olarak, haksız bir menfaat talep etmesi veya kabulü.

Madde 19 Görevin Kötüye Kullanılması

Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, bir kamu görevlisinin, görevini yerine getirirken, kendisi ya da bir başka kişi yahut varlık lehine haksız bir menfaat sağlamak amacıyla, yasalara aykırı olarak bir işlem yapması ya da yapmaktan kaçınması suretiyle görevini ya da konumunu kötüye kullanmasını suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

Madde 20 Haksız Zenginleşme

Her Taraf Devlet, anayasasına ve iç hukukunun temel ilkelerine bağlı olarak, kasten işlenmesi halinde, bir kamu görevlisinin mal varlığında meydana gelen ve yasal geliri ile mantıklı bir açıklama getiremediği önemli bir artış olan haksız zenginleşmeyi suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

Madde 21 Özel Sektörde Rüşvet

Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, ekonomik, mali ve ticari faaliyetler sırasında aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

- a) Bir özel sektör biriminde herhangi bir sıfatla çalışan veya birimi yöneten bir kişiye, görevini ihlal edecek biçimde bir işlem yapması ya da yapmaktan kaçınması amacıyla, kendisi ya da bir başka kişi lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaatin vâdedilmesi, teklif edilmesi veya sağlanması;
- b) Bir özel sektör biriminde herhangi bir sıfatla çalışan veya birimi yöneten bir kişinin, görevini ihlal edecek biçimde bir işlem yapması ya da yapmaktan kaçınması için, kendisi ya da bir başka kişi lehine, doğrudan ya da dolaylı olarak, haksız bir menfaat talep etmesi veya kabulü.

Madde 22 **Özel Sektörde Zimmet**

Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, ekonomik, mali ve ticari faaliyetler sırasında, bir özel sektör biriminde herhangi bir sıfatla çalışan veya birimi yöneten bir kişinin, görevi dolayısıyla kendisine emanet edilen herhangi bir malvarlığını, özel fonları ya da menkul kıymetleri yahut değer taşıyan herhangi birşeyi zimmetine geçirmesini suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

Madde 23 **Suç Gelirlerinin Aklanması**

- 1) Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır:
    - a) i) Malvarlığının, suç gelirlerinden oluştuğu bilinerek, yasadışı kaynağını gizlemek ya da tebdil etmek yahut bir öncül suçun işlenmesine karışan bir kişiye eyleminin yasal sonuçlarından kaçması için yardım etmek amacıyla dönüştürülmesi ya da transfer edilmesi;
    - ii) Suç gelirlerinden oluştuğu bilinen malvarlığının gerçek mahiyetinin, kaynağının, yerinin, tasarrufunun, hareketlerinin ya da mülkiyetinin yahut malvarlığına ilişkin diğer hakların gizlemesi ya da tebdil edilmesi;
  - b) İç hukuk sisteminin temel kavramlarına bağlı kalarak:
    - i) Teslim alındığında suç gelirlerinden oluştuğu bilinen malvarlığının edinilmesi, bulundurulması ya da kullanılması;
    - ii) Bu madde uyarınca ihdas edilen herhangi bir suçun işlenmesinde ya da işlenme teşebbüsünde yer alma, iştirak etme veya tertip kurma ve bu suçların işlenmesine yardım, teşvik, kolaylaştırma veya yol gösterme.
- 2) Bu maddenin 1. fıkrasındaki hükümlerin yerine getirilmesi veya uygulanması amacıyla:
    - a) Her Taraf Devlet, 1. fıkradaki hükümleri öncül suçlara en geniş şekilde uygulamaya çalışacaktır;
    - b) Her Taraf Devlet, en azından, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların geniş bir bölümünü öncül suç olarak hukukuna dahil edecektir;

- c) Yukarıdaki (b) bendinin amaçları doğrultusunda öncül suçlar, ilgili Devletin hem yargı yetkisi dahilinde, hem de dışında işlenen suçları kapsar. Bununla birlikte, bir Taraf Devletin yargı yetkisi dışında işlenen suçlar, sadece ilgili eylem gerçekleştiği Devletin iç hukukunda suç olarak düzenlenmişse ve bu madde hükümlerini yerine getirecek ya da uygulayacak Taraf Devletin ülkesinde işlenmesi halinde, o ülkenin hukukuna göre bir suç oluşturacaksa, öncül suç teşkil edecektir;
- d) Her Taraf Devlet, bu maddeyi yürürlüğe sokacak olan yasa maddelerinin, bu maddelerde yapılacak müteakip değişikliklerin ya da tanımların örneklerini Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne sunacaktır;
- e) Bir Taraf Devletin iç hukukunun temel ilkelerinin gerektirdiği hallerde, bu maddenin 1. fıkrasında düzenlenen suçların, öncül suç işleyen kişilere uygulanmaması sağlanabilir.

Madde 24

Gizleme

Bu Sözleşmenin 23. maddesindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla, her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlara iştirak etmeksizin, söz konusu suçların işlenmesinden sonra, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların sonucunda elde edildiğini bilerek bir malvarlığının gizlenmesini ve sürekli olarak alıkonulmasını suç olarak düzenleyecek yasal ve diğer gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

Madde 25

Adaletin Engellenmesi

Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde, aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır:

- a) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş suçların işlenmesine ilişkin davalarda gerçek dışı tanık ifadesi verilmesini sağlamak ya da tanıklığa yahut delil sunulmasına müdahalede bulunmak için fiziksel güç kullanımı, tehdit veya korkutmaya başvurulması veya haksız bir menfaatin vâadedilmesi, teklif edilmesi veya sağlanması;
- b) Yargı görevlileri ya da yasa uygulayıcıların, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş suçların işlenmesine ilişkin resmi görevlerini yerine getirmelerine fiziksel güç kullanımı, tehdit ya da korkutma yoluyla müdahalede bulunulması. Bu bentteki hiçbir hüküm, Taraf Devletlerin diğer kategorilerdeki kamu görevlilerini koruyacak mevzuata sahip olma hakkına hâlel getirmez.

Madde 26

Tüzel Kişilerin Sorumluluğu

- 1) Her Taraf Devlet, iç hukukunun ilkelerine uygun biçimde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş suçlara iştirak etmeleri açısından tüzel kişilerin sorumluluğunu tesis etmek için gerekli önlemleri alacaktır.

- 2) Taraf Devletin iç hukuk ilkelerine bağlı kalarak, tüzel kişilerin sorumluluğu cezai, hukuki veya idari olabilir.
- 3) Bu sorumluluk, suçları işleyen gerçek kişilerin cezai sorumluluklarına etki etmez.
- 4) Her Taraf Devlet, bu maddeye uygun olarak sorumlu tutulan tüzel kişilerin, mali yaptırımları kapsayan etkin, suç ile orantılı ve caydırıcı cezai ya da cezai olmayan yaptırımlara tabi olmasını özellikle sağlayacaktır.

Madde 27 **İştirak ve Teşebbüs**

- 1) Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun biçimde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların işlenmesine ortak, yardımcı veya teşvik edici gibi herhangi bir sıfatla iştiraki suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır.
- 2) Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun biçimde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların işlenmesine teşebbüsü suç olarak düzenleyen yasal ve gerekli diğer önlemleri alabilir.
- 3) Her Taraf Devlet; iç hukukuna uygun biçimde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlara hazırlık yapılmasını suç olarak düzenleyen yasal ve gerekli diğer önlemleri alabilir.

Madde 28 **Bir Suçun Unsurları Olarak Bilgi, Kasıt ve Amaç**

Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suçun unsurunu teşkil eden bilgi, kasıt ve amaç, nesnel vakalara dayanan durumlardan çıkarılabilir.

Madde 29 **Zamanaşımı**

Her Taraf Devlet, gerektiğinde, iç hukukuna uygun biçimde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların kovuşturulmasına başlamak için uzun bir zamanaşımı süresi tesis edecek; suç isnat edilen kişinin adaletten kaçması halinde ise daha uzun bir zamanaşımı süresi tesis edecek ya da zamanaşımının durdurulmasını sağlayacaktır.

Madde 30 **Kovuşturma, Yargılama ve Yaptırımlar**

- 1) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suçun işlenmesini, ağırlığını dikkate alarak yaptırımlara tabi tutacaktır.
- 2) Her Taraf Devlet, iç hukuk sistemi ve anayasal ilkelerine uygun olarak, kamu görevlilerine görevlerini icra etmeleri için tanıdığı dokunulmazlık veya adli ayrıcalıklar ile gerektiğinde, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların soruşturulması, kovuşturulması ve yargılanması olasılığı arasında uygun bir dengeyi sağlamak ve korumak için gerekli önlemleri alacaktır.

- 3) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçları işleyenlerin kovuşturulmasına yönelik iç hukukun tanıdığı her türlü takdir hakkını, bu suçlara ilişkin yasal önleyici tedbirlerin etkinliğini en üst düzeye çıkaracak ve bu suçların işlenmesinin caydırılması ihtiyacına gereken ehemmiyeti verecek biçimde kullanılmasını sağlamak için çaba sarf edecektir.
- 4) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların işlenmesi durumunda, iç hukukuna uygun biçimde ve savunma hakkına gereken saygıyı göstererek, devam eden ya da temyiz edilen davalarda davalının serbest bırakılması için öngörülecek şartların, davalının müteakip yargılamalarda hazır bulunması zorunluluğunu dikkate almasını sağlamak için uygun önlemleri alacaktır.
- 5) Her Taraf Devlet, hükümlülerin erken salıverilmesi veya şartlı tahliye edilmeleri olasılığını değerlendirirken işlenen suçların ağırlığını göz önünde bulunduracaktır.
- 6) Her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak ve masumiyet ilkesini hatırd tutarak, kendisine bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suç isnat edilen bir kamu görevlisinin, gerektiğinde, uygun makalarca görevden el çektirilmesi, açığa alınması veya yeniden görevlendirilmesi için düzenleme yapmayı değerlendirecektir.
- 7) İşlenen suçun ağırlığının gerektirdiği hallerde, her Taraf Devlet, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun ölçüde, bu Sözleşmede belirtilen suçlardan mahkum olan kişilerin, mahkeme kararı veya diğer uygun yollarla, iç hukukunda belirtilen bir süre için;
  - a) Bir kamu görevini ifa etmekten; ve
  - b) Kısmen ya da tamamen Devlete ait bir işletmede görev yapmaktan men edilmesi için düzenleme yapmayı değerlendirecektir.
- 8) Bu maddenin 1. fıkrasında kayıtlı hükümler, yetkili makamların memurlara yönelik disiplin yetkilerinin kullanılmasına halel getirmez.
- 9) Bu sözleşmede yer alan hiçbir hüküm, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların ve yapılabilecek hukuki savunmaların ya da işlemin hukuka uygunluğunu denetleyen diğer hukuk ilkelerinin tanımının Taraf Devletin iç hukuku tarafından yapılacağı ilkesini ve bu suçların, Taraf Devletin iç hukukuna göre kovuşturulup cezalandırılmasını etkilemeyecektir.
- 10) Taraf Devletler, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlardan mahkum olan kişilerin toplum ile yeniden bütünleşmesini teşvik etmek için çaba sarf edecektir.

Madde 31 **Dondurma, El koyma ve Müsadere**

1. Taraf Devletler, iç hukuklarının elverdiği en geniş biçimde aşağıdakilerin müsaderesinin sağlanması için gerekli önlemleri alacaklardır:
  - a) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlardan elde edilen gelir veya değeri bunlara tekabül eden malvarlığı;

- b) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlarda kullanılmış veya kullanılması amaçlanan malvarlığı, malzeme, teçhizat veya diğer araç-gereçler.
2. Taraf Devletler, muhtemel bir müsadere amacıyla, bu maddenin 1. fıkrasında bahsedilen herhangi bir malın tespitinin, izlenmesinin, dondurulmasının veya el konulmasının sağlanması için gerekli önlemleri alacaklardır.
  3. Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak, bu maddenin 1. ve 2. fıkralarına konu olan dondurulmuş, el konulmuş veya müsadere edilmiş malın yetkili makamlar tarafından yönetimini düzenlemek için yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır.
  4. Eğer suç geliri kısmen veya tamamen başka bir malvarlığına dönüştürülmüş veya çevrilmiş ise, söz konusu gelirin yerine bu malvarlığı, bu maddede belirtilen önlemlere tabi tutulacaktır.
  5. Eğer suç geliri meşru kaynaklardan kazanılan bir malvarlığı ile karıştırılmış ise, bu tür bir malvarlığı, dondurma veya el koymaya ilişkin yetkilere hanel gelmeksizin, karıştırılmış suç gelirinin takdir edilen değeri kadar müsadereye tabi olacaktır.
  6. Suç gelirinden veya suç gelirinin dönüştürüldüğü veya çevrildiği malvarlığından veya suç gelirinin içine karışmış olduğu malvarlığından elde edilen kazanç veya diğer çıkarlar da, suç gelirleri ile aynı şekil ve ölçüde, bu maddede belirtilen önlemlere tabi tutulacaktır.
  7. Bu madde ile bu Sözleşmenin 55. maddesinin amaçları bakımından, her Taraf Devlet, kendi mahkemelerini veya diğer yetkili makamlarını, ilgili banka kayıtlarının veya mali veya ticari kayıtların ibrazı veya bunlara el konulması için emir verebilmeye yetkili kılacaktır. Taraf Devletler, bu maddenin hükümlerini uygulamaktan, bankacılık sırrı gerekçesiyle kaçınmayacaklardır.
  8. Taraf Devletler, iç hukukunun temel ilkeleriyle ve yargılama ve diğer işlemlerin özüyle uyumlu olduğu ölçüde, bir sanığın, iddia edilen suç gelirinin veya müsadereye tabi diğer malvarlığının meşru kaynağını göstermeye zorunlu kılınması olasılığını değerlendirebilirler.
  9. Bu madde hükümleri, iyi niyetli üçüncü kişilerin haklarına zarar verecek biçimde yorumlanamaz.
  10. Bu maddede yer alan hiçbir hüküm, söz konusu önlemlerin bir Taraf Devletin iç hukuk hükümlerine uygun ve tabi olarak tanımlanması ve uygulanması ilkesini etkilemeyecektir.

Madde 32

Tanıkların, Bilirkişilerin ve Mağdurların Korunması

- 1) Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlara ilişkin ifade veren tanık ve bilirkişilere ve gerektiğinde, akraba ve yakınlarına yönelik muhtemel mukabele veya tehditlere karşı etkin koruma sağlamak için, iç hukuk sistemine uygun biçimde ve olanakları dahilindeki uygun önlemleri alacaktır.

- 2) Bu maddenin 1. fıkrasında öngörülen önlemler, yargılama usulünden kaynaklanan haklar dahil, sanığın haklarına hanel getirmeksizin, diğlerlerinin yanında aşağıdakileri içerebilir:
  - a) Bu tür kişileri fiziksel olarak korumak için, ihtiyaca göre ve mümkün olduğu ölçüde onları başka yerlere yerleştirmek ve gerektiğinde, bu tür kişilerin kimlikleri ve buldukları yerlere ilişkin bilgilerin açıklanmaması veya bu bilgilerin açıklanmasına sınırlama getirilmesi gibi usuller tesis etmek;
  - b) Video veya diğler uygun araçlar gibi iletişim teknolojilerinden yararlanılarak ifade alınması örneğinde olduğu üzere, tanık ve bilirkişilerin güvenliğini sağlayacak biçimde ifade vermelerini mümkün kılacak ispat kuralları tesis etmek.
- 3) Taraf Devletler, bu maddenin 1. fıkrasında söz konusu kişilerin başka yerlere yerleştirilmesi için, diğler Devletlerle anlaşmalar veya düzenlemeler yapmayı değerlendireceklerdir.
- 4) Bu madde hükümleri, tanıklık yapmaları halinde, mağdurlara da uygulanacaktır.
- 5) Her Taraf Devlet, iç hukukuna bağılı kalarak, yargılamanın uygun aşamalarında mağdurun suç failleri hakkındaki görüş ve endişelerinin, savunma hakkına hanel gelmeyecek biçimde açıklanmasına ve değerlendirilmesine olanak tanıyacaktır.

Madde 33

İhbarda Bulunan Kişilerin Korunması

Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlarla ilgili hususlarda yetkili makamlara makul gerekçelerle ve iyi niyetli olarak ihbarda bulunan kişileri haksız muamelelerden koruyacak uygun önlemleri iç hukuk sistemine dahil etmeyi değerlendirecektir.

Madde 34

Yolsuzluk Eylemlerinin Sonuçları

Üçüncü kişilerin iyi niyetli olarak kazanmış olduğu haklar dikkate alınmak suretiyle, her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun biçimde, yolsuzluğun sonuçlarına ilişkin önlemler alacaktır. Bu bağlamda, Taraf Devletler, yolsuzluğu, bir sözleşmenin iptal veya feshedilmesi, bir imtiyaz ya da benzer bir vesikanın geri alınması yahut diğler telafi edici önlemlerin alınmasına ilişkin yasal işlemlerde ilgili bir etken olarak değerlendirebilirler.

Madde 35

Zararın Tazmini

Her Taraf Devlet, iç hukuk ilkelerine uygun biçimde, bir yolsuzluk eylemi sonucunda zarara uğrayan kişi ya da varlıkların, zararlarının tazmin edilmesi için zarardan sorumlu olanlar aleyhine dava açma hakkını haiz olmalarını sağlamak üzere gerekli önlemleri alacaktır.

Madde 36

Uzman Makamlar

Her Taraf Devlet, iç hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, yasaları uygulama yoluyla yolsuzlukla mücadelede uzmanlaşmış bir birim ya da birimlerin yahut kişilerin mevcudiyetini sağlayacaktır. Bu birim ya da birimler yahut kişilere görevlerini etkin ve dış etkilerden bağımsız bir şekilde yerine getirebilmeleri için Taraf Devletin hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak gerekli bağımsızlık tanınacaktır. Bu kişilere ya da bu birim yahut birimlerin personeline görevlerini yerine getirmek için gerekli eğitim ve kaynaklar temin edilecektir.

Madde 37

Yasa Uygulayıcı Makamlarla İşbirliği

1. Her Taraf Devlet, bu Sözleşme ile ihdas edilmiş olan suçların işlenmesine iştirak eden veya etmiş olan kişileri, yetkili makamlara soruşturma ve kanıt temininde faydalı olabilecek bilgi temin etmeye ve suçluları suç gelirlerinden mahrum kılmaya ve bu gelirlerin geri alınmasına katkı sağlayacak somut yardımlarda bulunmaya teşvik etmek üzere uygun önlemleri alacaktır.
2. Her Taraf Devlet, uygun durumlarda, bu Sözleşme ile ihdas edilmiş suçlarla ilgili soruşturma ya da kovuşturmada önemli işbirliği sergileyen bir sanığın cezasının hafifletilmesi olanağını tesis etmeyi değerlendirecektir.
3. Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, bu Sözleşme ile ihdas edilen suçlarla ilgili soruşturma ya da kovuşturmada önemli işbirliği sergileyen bir kişiye kovuşturmadan bağımsızlık sağlama olanağını tesis etmeyi değerlendirecektir.
4. Bu kişilerin korunması, bu Sözleşmenin 32. maddesinde öngörülen şekil uyarlanmak suretiyle yapılacaktır.
5. Taraf Devletlerden birisinde oturan ve bu maddenin birinci fıkrasında atıfta bulunulan bir kişinin diğer bir Taraf Devletin yetkili makamlarıyla etkili işbirliği kurabilecek olması halinde, ilgili Taraf Devletler, iç hukuk kurallarına uygun olarak, bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında öngörülen uygulamanın diğer Taraf Devletçe yerine getirilmesi hususunda bir anlaşma veya düzenlemeye gidilmesini değerlendirebilirler.

Madde 38

Ulusal Makamlar Arasında İşbirliği

Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak, bir tarafta kamu kurumları ve görevlileri, diğer tarafta cezai suçların araştırılması ve kovuşturulmasından sorumlu makamlar arasında işbirliğini teşvik etmek üzere gerekli önlemleri alacaktır. Bu işbirliği aşağıdakileri içerebilir:

- a) Bu Sözleşmenin 15, 21 ve 23. maddeleri uyarınca ihdas edilen suçlardan birisinin işlendiğine inanmak için mantıklı nedenlerin mevcut olması halinde, kamu kurumları ve görevlilerinin kendi inisiyatifleri ile cezai soruşturma ve kovuşturmadan sorumlu makamları bilgilendirmeleri; veya
- b) Talep olduğu takdirde, bu makamlara gerekli bütün bilgileri sağlamaları.

Madde 39
Ulusal Makamlar ile Özel Sektör Arasında İşbirliği

1. Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak, ulusal soruşturma ve kovuşturma makamlarının özel sektör kuruluşları ile, özellikle mali kuruluşlarla, bu Sözleşme ile ihdas edilen suçların işlenmesini içeren hususlarda işbirliğini teşvik etmek üzere gerekli önlemleri alacaktır.

2. Her Taraf Devlet kendi vatandaşlarını ve mutad meskeni kendi ülkesi olan diğer kişileri, bu Sözleşme ile ihdas edilen suçları ulusal soruşturma ve kovuşturma makamlarına ihbar etme hususunda teşvik etmeyi değerlendirecektir.

Madde 40
Bankacılık Sırrı

Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş olan suçlara ilişkin cezai soruşturmalarında, banka hesaplarının gizliliğine ilişkin yasalardan kaynaklanan engellerin aşılabilmesi amacıyla iç hukuk sisteminde uygun mekanizmaların mevcut bulunmasını sağlayacaktır.

Madde 41
Sabıka Kaydı

Her Taraf Devlet, uygun bulunduğu şartlar ve amaçlar dahilinde, suç isnat edilen bir kişinin başka bir Taraf Devletteki evvelki mahkumiyetini, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suça ilişkin yargılamalarda kullanmak amacıyla gözönüne almak üzere gerekli yasal ve diğer önlemleri alabilir.

Madde 42
Yargı Yetkisi

1. Aşağıdaki durumlarda, her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlara ilişkin yargılama yetkisini tesis etmek için gerekli önlemleri alacaktır.

- a) Suçun, o Taraf Devletin ülkesinde işlenmesi halinde; veya
- b) Suçun, o Taraf Devletin bayrağını taşıyan bir gemide veya işlendiği sırada o Taraf Devletin mevzuatına uygun olarak kayıtlı olan hava taşıtında işlenmiş olması halinde.

2. Bir Taraf Devlet, bu Sözleşmenin 4. maddesinin hükmü saklı kalmak kaydıyla, aşağıdaki durumlarda bu tür suçlardan herhangi birisine ilişkin yargı yetkisi de tesis edebilir:

- a) Suç, o Taraf Devletin bir vatandaşına karşı işlendiğinde; veya
- b) Suç, o Taraf Devletin bir vatandaşı veya o Taraf Devletin ülkesinde mutad olarak oturan vatansız bir kişi tarafından işlendiğinde; veya
- c) Suç, bu Sözleşmenin 23. maddesinin 1 (b) (ii) bendinde belirtilen suçlardan birisiyse ve o Devletin ülkesi dışında, bu Sözleşmenin 23. maddesinin 1 (a) (i) veya (b) (i) bentlerinde belirtilen bir suçun o Devletin ülkesi içinde işlenmesi amacıyla işlenirse; veya
- d) Suç Taraf Devlete karşı işlendiyse.

3. Bu Sözleşmenin 44. maddesinin uygulanması bakımından, her Taraf Devlet, suç isnat edilen ve kendi ülkesinde bulunan bir kişiyi, sırf vatandaşı olması gerekçesiyle iade etmediği takdirde, bu Sözleşme ile ihdas edilen suçlara ilişkin yargı yetkisini tesis etmek üzere gerekli olabilecek önlemleri alacaktır.

4. Her Taraf Devlet ayrıca, suç isnat edilen kişi kendi ülkesinde bulunduğu ve bu kişiyi iade etmediğinde, bu Sözleşme ile ihdas olunan suçlara ilişkin yargı yetkisini tesis etmek için gerekli önlemleri alabilir.

5. Eğer bu maddenin 1 veya 2. fıkrasına göre yargı yetkisini kullanan bir Taraf Devlete, herhangi bir başka Taraf Devletin aynı eylem dolayısıyla bir soruşturma, kovuşturma veya yargısal bir işlem yürüttüğü bildirildiyse veya söz konusu Taraf Devlet bunu herhangi bir şekilde öğrenmiş ise, bu Taraf Devletin yetkili makamları, gereğine göre, yapacakları işlemlerin eşgüdümü amacıyla danışmalarda bulunurlar.

6. Bu Sözleşme, genel uluslararası hukuk normları saklı kalmak kaydıyla, bir Taraf Devletin iç hukuku uyarınca tesis ettiği cezai yargılama yetkisini kullanmasını ortadan kaldırmaz.

BÖLÜM IV ***ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİ***

Madde 43 **Uluslararası İşbirliği**

1. Taraf Devletler, bu Sözleşmenin 44 ilâ 50 maddelerine uygun olarak cezai konularda işbirliği yapacaklardır. Uygun hallerde ve iç hukuk sistemleri ile uyumlu olduğunda, Taraf Devletler, yolsuzlukla ilgili soruşturma, hukuk davaları ve idari işlemlerde birbirlerine yardım etmeyi değerlendireceklerdir.

2. Uluslararası işbirliği hususunda, karşılıklı suçluluğun zorunlu olduğu hallerde, eğer adli yardımlaşma talebine konu suçu oluşturan fiil iki Taraf Devletin yasalarına göre de bir suç ise, kendisinden talepte bulunulan Taraf Devletin yasalarının bu suçu talepte bulunan Taraf Devletin yasalarıyla aynı kategoriye koyması ya da aynı terminolojiyle adlandırılmasına bakılmaksızın bu şart yerine getirilmiş sayılır.

Madde 44 **Suçluların İadesi**

1. Bu madde, iadeye konu olan suçun hem talepte bulunan hem de talepte bulunulan Taraf Devletin iç hukuklarına göre cezalandırılabilir olması kaydıyla, iade talebine konu olan kişinin, talepte bulunulan Taraf Devletin ülkesinde bulunması halinde bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş olan suçlarda uygulanır.

2. Bu maddenin birinci fıkrasındaki hükme rağmen, bir Taraf Devlet, kendi iç hukuku izin verdiği takdirde, kendi iç hukukunda cezalandırılabilir olmasa dahi, bu Sözleşmede belirtilen suçlardan herhangi birisi nedeniyle bir kişiyi iade edebilir.

3. Eğer iade talebi birbirinden ayrı, birkaç suçu içeriyorsa, bu suçların en az birinin bu madde kapsamında faili iade edilebilir nitelikte olması, diğerlerinin de hapis süresi nedeniyle faili iade edilebilir nitelikte olmamakla birlikte bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlarla ilgili olması şartıyla, talepte bulunulan Taraf Devlet bu maddeyi anılan suçlar için de uygulayabilir.

4. Bu maddenin uygulandığı suçların herbiri, Taraf Devletler arasında suçluların iadesine ilişkin herhangi bir anlaşmaya, faili iade edilebilir suçlar olarak dahil edilmiş sayılacaktır. Ayrıca, bu suçlar, Taraf Devletler arasında akdedilebilecek her iade anlaşmasına da faili iade edilebilir suçlar olarak dahil edilecektir. İç hukuku izin veren bir Taraf Devlet, bu Sözleşmeyi iadeye esas olarak kullandığında, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilmiş olan hiçbir suçu siyasi suç olarak saymayacaktır.

5. Suçluların iadesini bir anlaşmanın mevcut olması koşuluna dayandıran bir Taraf Devlet, anlaşma akdetmemiş olduğu diğer bir Taraf Devletten bir iade talebi alması halinde, bu maddenin uygulandığı suçlar bakımından, bu Sözleşmeyi, suçluların iadesine ilişkin yeterli bir yasal gerekçe olarak kabul edebilir.

6. Suçluların iadesini bir anlaşmanın mevcut olması koşuluna dayandıran bir Taraf Devlet:

- a) Bu Sözleşmeye ilişkin onaylama, kabul, uygun bulma veya katılım belgelerinin tevdi sırasında, Sözleşmeye taraf diğer Devletlerle suçluların iadesi hususunda işbirliğinde, bu Sözleşmeyi yasal gerekçe olarak kabul edip etmeyeceğini Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirecek; ve
- b) Bu Sözleşmeyi suçluların iadesi için işbirliğinde yasal gerekçe olarak kabul etmezse, gereğine göre, bu maddeyi uygulayabilmek için, Sözleşmeye taraf diğer Devletlerle suçluların iadesi konusunda anlaşmalar yapmak için çaba gösterecektir.

7. Suçluların iadesini bir anlaşmanın bulunması koşuluna dayandırmayan Taraf Devletler, bu maddenin uygulandığı suçları, kendi aralarında faili iade edilebilir suçlar olarak kabul edeceklerdir.

8. Suçluların iadesi, diğerleri yanında, iade için asgari cezanın gerekliliğine ilişkin koşullar ve talepte bulunulan Taraf Devletin iadenin reddini dayandırabileceği nedenler dahil, talepte bulunulan Taraf Devletin iç hukukunca veya yürürlükteki iade anlaşmalarınca belirlenmiş koşullara tabi olacaktır.

9. Taraf Devletler, kendi iç hukuklarına bağlı kalmak kaydıyla, iade işlemlerini hızlandırmak ve bu maddenin uygulandığı herhangi bir suçla ilgili delil sunma gerekliliklerini kolaylaştırmak için çaba göstereceklerdir.

10. Talepte bulunulan Taraf Devlet, kendi iç hukuk hükümlerine ve taraf olduğu suçluların iadesi anlaşmalarına bağlı kalmak kaydıyla, durumun gerekli ve acil olduğuna kanaat getirmesi halinde ve talepte bulunan Taraf Devletin isteği üzerine, iadesi istenen ve kendi ülkesinde bulunan bir kişiyi gözaltına alacak veya kişinin iade işlemleri sırasında hazır bulunmasını teminen, uygun diğer önlemleri alacaktır.

11. Ülkesinde suç isnat edilen bir kişi bulunan bir Taraf Devlet, bu maddenin uygulandığı suçlarda, bu kişiyi sırf kendi vatandaşı olduğu gerekçesiyle iade etmez ise, iade isteyen Taraf Devletin isteği üzerine, vakit geçirmeksizin, kovuşturma amacıyla, olayı kendi yetkili

makamlarına iletme zorundadır. Bu makamlar, anılan Taraf Devletin iç hukukunda vahim nitelikli diğere suçlarda olduğu gibi karar alacak ve işlemleri de aynı şekilde yürüteceklerdir. İlgili Taraf Devletler, bu tür bir kovuşturmanın etkinliğini teminen, özellikle usul ve ispata ilişkin konularda, birbirleriyle işbirliği yapacaklardır.

12. Bir Taraf Devlet, vatandaşı olan bir kişiyi iç hukukuna göre, yalnızca kişinin iadesinin veya tesliminin istendiği bir dava veya takibat sonucu çarptırılabilereği cezayı bu Taraf Devlette çekmesi için geri verilmesi koşuluyla iade veya teslim edebiliyorsa ve bu Taraf Devlet ile iadeyi isteyen Taraf Devlet gerek bu hususta, gerek uygun göreceklere diğere şartlarda anlaşmışlarsa, bu şekilde yapılacak şartlı bir iade veya teslim, bu maddenin 11. fıkrasında yer alan yükümlülüğün yerine getirilmesi için yeterli olacaktır.

13. Bir hükmün infazı amacıyla yapılan iade talebi, iadesi istenen kişinin talepte bulunulan Taraf Devletin vatandaşı olması nedeniyle reddedilirse, talepte bulunulan Taraf Devlet, talepte bulunan Tarafın başvurusu üzerine, kendi iç hukuku izin verirse ve yasaların gerektirdiği hususlara uygun olarak, talepte bulunan Tarafın iç hukukunca verilmiş cezanın veya geriye kalan kısmının infazını sağlama yollarını araştıracaktır.

14. Bu maddenin uygulandığı suçlarla bağlantılı olarak, hakkında yargı işlemleri yürütülen herhangi bir kişiye, davanın bütün safhalarında, ülkesinde bulunduğu Taraf Devletin iç hukukunca sağlanan bütün hak ve güvencelerin kullanılması da dahil olmak üzere, adil muamele garantisi verilecektir.

15. Eğer talepte bulunulan Taraf Devlet, talebin bir kişiyi cinsiyeti, ırkı, dini, vatandaşlığı, etnik kökeni veya siyasi görüşleri nedeniyle yargılamak veya cezalandırmak için yapıldığına veya bu nedenlerden herhangi biri bakımından, talebe uymanın anılan kişinin durumuna hanel getireceğine inanmak için ciddi nedenlerin varlığına kanaat getirirse, bu Sözleşmedeki hiçbir hüküm, iadeye ilişkin bir zorunluluk getirdiği biçiminde yorumlanmayacaktır.

16. Taraf Devletler, suçun sırf malî konulara ilişkin olduğu gerekçesiyle, suçluların iadesi talebini reddedemezler.

17. Talepte bulunulan Taraf Devlet, iadeyi reddetmeden önce, gerektiğinde, görüşlerini sunmak ve iddialarına ilişkin bilgi sağlamak için kendisine geniş imkan tanımak amacıyla talepte bulunulan Taraf Devletle istişare edecektir.

18. Taraf Devletler, iadenin sağlanması veya etkinliğinin artırılması için, ikili veya çok taraflı anlaşmalar veya düzenlemeler yapmak için çaba harcayacaklardır.

Madde 45 **Hükümlülerin Nakli**

Taraf Devletler, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçlar nedeniyle hapse mahkum olmuş veya diğere hürriyeti bağlayıcı cezalara çarptırılmış kişilerin, cezalarını tamamlamak üzere, kendi ülkelerine nakline ilişkin ikili veya çok taraflı anlaşmalara veya düzenlemelere girmeyi değerlendirebilirler.

Madde 46

Karşılıklı Adli Yardım

- 1) Taraf Devletler, bu Sözleşmede belirtilen suçlara ilişkin soruşturma, kovuşturma ve yargılamalarda birbirlerine en geniş ölçüde karşılıklı adli yardımı sağlayacaklardır.
- 2) Karşılıklı adli yardım, bu Sözleşmenin 26. maddesi uyarınca bir tüzel kişinin talepte bulunan Taraf Devlette sorumlu tutulabileceği suçlarla ilgili soruşturma, kovuşturma ve yargı işlemleri bakımından, talepte bulunulan Taraf Devletin ilgili yasaları, anlaşmaları, anlaşmaları ve düzenlemelerine göre mümkün olan en geniş ölçüde sağlanacaktır.
- 3) Bu madde uyarınca sağlanacak karşılıklı adli yardım, aşağıdaki amaçlardan herhangi birisi için talep edilebilir:
  - a) Delil toplamak veya kişilerin ifadesini almak;
  - b) Adli belgelerin tebliğini sağlamak;
  - c) Arama, el koyma ve dondurma işlemlerini yerine getirmek;
  - d) Eşya ve yer incelemesi yapmak;
  - e) Bilgileri, delil olabilecek şeyleri ve bilirkişi görüşlerini temin etmek;
  - f) Resmi daire, banka, şirket veya ticaret kayıtları ve mali kayıtlar dahil, ilgili belge ve kayıtların asıllarını veya onaylı kopyalarını temin etmek;
  - g) Delil temin etme amacıyla suç gelirlerinin, malvarlığının, araç-gereçlerin ve diğer şeylerin tespit ve takibi;
  - h) Kişilerin, talepte bulunan Taraf Devlette gönüllü olarak mahkeme huzuruna çıkmalarını kolaylaştırmak;
  - i) Talepte bulunulan Taraf Devletin iç hukukuna aykırı olmayan diğer her türlü yardımı sağlamak;
  - j) Bu Sözleşmenin V. bölümündeki hükümlere uygun olarak suç gelirlerinin tespiti, dondurulması ve takibi;
  - k) Bu Sözleşmenin V. bölümündeki hükümlere uygun olarak varlıkların geri alınması.
- 4) Bir Taraf Devletin yetkili makamları, iç hukuka uygun olmak kaydıyla, önceden bir talep olmaksızın, bu tür bilgilerin soruşturmaları ve yargılamayı yürütmede veya başarılı bir biçimde sonuçlandırmada diğer bir Taraf Devletin makamlarına yardımcı olacağına veya bunların o Taraf Devletçe bu Sözleşmeye istinaden bir talep yapılmasıyla sonuçlanacağına inandıkları takdirde, suç teşkil eden konulara ilişkin bilgileri anılan Taraf Devletin yetkili makamlarına iletebilirler.
- 5) Bu maddenin 4. fıkrasına dayanılarak bilgi iletilmesi, bilgiyi temin eden yetkili makamların bulunduğu Devletteki soruşturma ve yargılamalara hanel getirmez. Bilgiyi alan yetkili makamlar anılan bilginin gizli kalması talebine veya kullanımındaki sınırlamalara geçici bir süre dahi olsa uyacaklardır. Bununla beraber, bu durum, bilgiyi alan Taraf Devleti, sanığın suçsuzluğunu gösterecek bilgileri kendi yargılama süreci sırasında açıklamaktan alıkoymaz. Böyle bir durumda, bilginin açıklanmasından önce, bilgiyi alan Taraf Devlet, bilgiyi veren Taraf Devlete bildirimde bulunacak ve gerekiyor ise, bilgiyi veren Taraf Devletle danışmada bulunacaktır. Önceden bildirimde bulunmanın mümkün olmadığı istisnai bir durumda, bilgiyi alan Taraf Devlet, açıklamanın yapıldığını, bilgiyi veren Taraf Devlete gecikme olmaksızın bildirecektir.

- 6) Bu maddenin hükümleri, karşılıklı yardımı tamamen veya kısmen düzenleyen veya düzenleyecek olan başka herhangi bir ikili veya çok taraflı andlaşmadan kaynaklanan yükümlülükleri etkilemeyecektir.
- 7) Eğer söz konusu Taraf Devletler bir karşılıklı adli yardım andlaşmasıyla bağlı değillerse, bu maddeye dayanarak yapılan taleplerde, bu maddenin 9 ila 29. fıkraları uygulanacaktır. Taraf Devletler bu tür bir antlaşmayla bağlı iseler, anılan Devletler bu maddenin 9 ila 29. fıkralarını uygulamaya karar vermedikçe, o antlaşmanın ilgili hükümleri uygulanır. İşbirliğini kolaylaştıracak ise, Taraf Devletlerin bu fıkraları uygulamaları kuvvetle teşvik edilir.
- 8) Taraf Devletler, bankacılık sırrı gerekçesiyle, bu maddeye istinaden karşılıklı adli yardımda bulunmayı reddedemezler.
- 9) a) Talepte bulunulan Taraf Devlet, karşılıklı suçluluğun bulunmadığı durumlarda talebe karşılık verirken, bu Sözleşmenin 1. maddede kayıtlı olan amaçlarını gözönünde bulunduracaktır;
- b) Taraf Devletler, talep konusu eylemin her iki taraf bakımından da suç sayılmaması gerekçesiyle, bu maddeye istinaden karşılıklı adli yardımda bulunmayı reddedebilirler. Bununla beraber, talepte bulunulan Taraf Devlet, iç hukuk sisteminin temel kavramları ile uyumlu durumlarda zorlayıcı eylem içermeyen yardım sağlayacaktır. Taleplerin çok cüzi meblağlara ilişkin olması ya da aranan işbirliği ya da yardımın bu Sözleşmenin başka hükümleri gereğince sağlanabilmesi hallerinde, yardım talepleri reddedilebilir;
- c) Her Taraf Devlet, karşılıklı suçluluğun bulunmadığı durumlarda, bu maddeye göre daha geniş ölçüde adli yardım sağlamak için gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.
- 10) Bir Taraf Devletin ülkesinde tutuklu veya cezasını çekmekte olan, teşhis, tanıklık veya başka suretle bu Sözleşmede belirtilen suçlara ilişkin soruşturma kovuşturma veya yargısal işlemler için delil toplamada yardım sağlamak amaçlarıyla başka bir Taraf Devlette bulunması talep edilen bir kişi, aşağıdaki koşullar sağlandığı takdirde nakledilebilir:
- a) Kişi, bilerek ve özgürce rıza gösterirse;
- b) Her iki Taraf Devletin yetkili makamları, anılan Taraf Devletlerin uygun gördüğü koşullarla mutabık kalırlarsa;
- 11) Bu maddenin 10. fıkrasının uygulanması bakımından:
- a) Nakledilecek kişinin bulunduğu Taraf Devlet başka türlü talep etmedikçe veya müsaade etmedikçe, kişinin nakledileceği Taraf Devlet, nakledilen kişiyi gözaltında tutmaya yetkili ve tutmakla yükümlüdür;
- b) Her iki Taraf Devletin yetkili makamlarınca önceden veya herhangi bir şekilde kararlaştırıldığı üzere, kişinin nakledildiği Taraf Devlet, kişiyi gönderen Taraf Devlete geri teslim etme yükümlülüğünü gecikmeksizin yerine getirir;
- c) Kişinin nakledildiği Taraf Devlet, gönderen Taraf Devletten kişinin geri teslimi için yeni bir suçluların iadesi süreci başlatmasını talep edemez.
- d) Nakledilen kişinin, nakledildiği Taraf Devlette gözaltında geçirdiği süreler, gönderen Devlette çekmesi gereken cezadan indirilir.

- 12) Bu maddenin 10. ve 11. fıkralarına uygun olarak kişiyi nakledecek Taraf Devlet kabul etmedikçe, nakledilen kişi, vatandaşlığına bakılmaksızın, nakleden Devletin ülkesinden ayrılışından evvelki eylemleri, ihmalleri veya mahkumiyetleriyle ilgili olarak, nakledileceği Devletin ülkesinde kovuşturulmayacak, gözüne alınmayacak, cezalandırılmayacak veya şahsi hürriyeti bağlayıcı herhangi bir sınırlamaya tabi tutulmayacaktır.
- 13) Her Taraf Devlet, karşılıklı adli yardım taleplerini yerine getirmek veya yerine getirilmesi için yetkili makamlara iletmek üzere, bu talepleri kabul etme sorumluluğuna ve yetkisine sahip merkezi bir makam belirleyecektir. Bir Taraf Devletin karşılıklı adli yardıma ilişkin ayrı bir sisteminin olduğu özel bir bölge veya toprağı olması halinde, o bölge veya toprak için aynı işleve sahip ayrı bir merkezi makam belirleyebilir. Merkezi makamlar, alınan taleplerin süratli ve uygun bir biçimde yerine getirilmesini veya iletilmesini sağlayacaklardır. Merkezi makam, talebin yerine getirilmesi için yetkili bir makama iletilmesi halinde, talebin, yetkili makam tarafından, hızlı ve uygun bir biçimde yerine getirilmesini teşvik edecektir. Bu amaçla belirlenen merkezi makam, her Taraf Devletin bu Sözleşmeye ilişkin onaylama, kabul veya uygun bulma veya katılım belgelerini tevdi sırasında, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirilecektir. Karşılıklı adli yardım talepleri ve buna ilişkin herhangi bir yazışma Taraf Devletlerce belirlenmiş merkezi makamlara iletilecektir. Bu gereklilik, bir Taraf Devletin, bu taleplerin ve yazışmaların kendisine diplomatik kanallarla ve acil durumlarda, Taraf Devletlerin kararlaştırdıkları hallerde, mümkünse Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı (Interpol) kanalıyla ulaştırılmasını isteme hakkına halel getirmez.
- 14) Talepler yazılı veya, mümkünse yazılı kayıt sağlayan herhangi bir yolla, talepte bulunulan Devletin kabul edebileceği bir dilde ve o Devletin, bildirim sahii olup olmadığını tespit edebileceği koşullar altında yapılacaktır. Taraf Devletlerin her biri için kabul edilebilir olan dil veya diller, bu Sözleşmeye ilişkin onaylama, kabul veya uygun bulma veya katılım belgelerinin tevdi sırasında Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirilecektir. Acil durumlarda ve Taraf Devletlerce kararlaştırıldığı takdirde, talepler sözlü olarak yapılabilir, ancak derhal yazılı olarak teyit edilecektir.
- 15) Karşılıklı adli yardım için olan bir talep şunları içerir:
- Talebi yapan makamın adı;
  - Talebin ilgili olduğu soruşturma, kovuşturma veya yargı işlemlerinin konusu ve maiyeti ve soruşturmayı, kovuşturmayı ve yargı işlemlerini yürüten makamın adı ve görevleri;
  - Adli belgelerin tebliğı amacıyla yapılanların dışındaki taleplerde, ilgili olayların bir özeti;
  - İstenen yardımın tanımı ve talepte bulunan Taraf Devletin uyulmasını istediğı özel bir usulün açıklaması;
  - Mümkün olduğu takdirde, ilgili herhangi bir kişinin kimliğı, yeri ve uyruğı; ve
  - Delilin, bilginin veya işlemin hangi amaçla istendiğı.

- 16) Talepte bulunulan Taraf Devlet, talebin kendi içi hukukuna uygun olarak yerine getirilmesi için, gerekli gördüğünde, veya talebin yerine getirilmesine kolaylık sağlayabileceği durumlarda, ek bilgi talep edebilir.
- 17) Bir talep, talepte bulunulan Taraf Devletin iç hukukuna göre ve bu hukuka aykırılık teşkil etmediği ölçüde ve mümkün olduğunca talepte belirtilen usullere uygun olarak yerine getirilecektir.
- 18) Mümkün olduğu ve iç hukukun temel ilkeleriyle uyumlu olduğu her durumda, bir kişi bir Taraf Devletin ülkesinde bulunduğu ve bu kişinin diğer Taraf Devletin adli makamları tarafından tanık veya uzman olarak dinlenmesi gerektiğinde, eğer söz konusu kişinin talepte bulunan Taraf Devletin ülkesinde şahsen hazır bulunması mümkün veya arzulanan bir durum değilse, talepte bulunulan Taraf Devlet, diğerinin talebi üzerine, dinlemenin video konferansıyla yapılmasına izin verebilir. Taraf Devletler, dinlemenin talepte bulunan Taraf Devletin yargısal makamları tarafından yürütülmesine ve talepte bulunulan Taraf Devletin yargısal makamlarının katılmasına karar verebilirler.
- 19) Talepte bulunan Taraf Devlet, talebe konu soruşturma, kovuşturma veya yargısal işlemler için talepte bulunulan Taraf Devlet tarafından verilen bilgiyi veya delili, talepte bulunulan Taraf Devletin önceden rızası olmaksızın, talepte belirtilen amaçlar dışında aktarmayacak veya kullanmayacaktır. Bu fıkradaki hiçbir hüküm, talepte bulunan Taraf Devleti sanığın lehine olan bilgi veya delili kendi yargı işlemleri sırasında açıklamaktan alıkoymayacaktır. Bu son durumda, talepte bulunan Taraf Devlet, açıklamadan önce, talepte bulunulan Taraf Devleti haberdar edecek ve talep halinde danışmada bulunacaktır. Eğer istisnai bir durumda önceden haber verme olanağı bulunmuyor ise, talepte bulunan Taraf Devlet, talepte bulunulan Taraf Devleti gecikmeksizin açıklama hakkında bilgilendirecektir.
- 20) Talepte bulunan Taraf Devlet, talepte bulunulan Taraf Devletten, talebin yerine getirilmesi bakımından zorunlu olmadığı ölçüde, yapılan talebin ve içeriğinin gizli tutulmasını isteyebilir. Eğer talepte bulunulan Taraf Devlet gizlilik gerekliliğine uyamaz ise, talepte bulunan Taraf Devleti derhal bilgilendirecektir.
- 21) Karşılıklı adli yardım talebi:
- Talep, bu maddenin hükümlerine uygun bir biçimde yapılmaz ise,
  - Talepte bulunulan Taraf Devlet, talebin yerine getirilmesinin, egemenliğine, güvenliğine, kamu düzenine veya diğer temel çıkarlarına zarar verebileceği kanaatinde ise,
  - Talepte bulunulan Taraf Devletin makamları, kendi yetkileri çerçevesinde soruşturma, kovuşturma veya yargı işlemleri veya davaya konu olması halinde, benzer herhangi bir suçla ilişkin olarak talep edilen işlemin yerine getirilmesinde kendi Devletlerinin iç hukukuna göre men edilmiş ise;
  - Talebin kabul edilmesi, talepte bulunan Taraf Devletin karşılıklı adli yardıma ilişkin yasal sistemine aykırı ise reddedilebilir.
- 22) Taraf Devletler, karşılıklı adli yardım için yapılmış bir talebi sadece suçun mali konuları da içerdiği gerekçesiyle reddedemezler.

- 23) Karşılıklı adli yardıma ilişkin herhangi bir ret için gerekçe gösterilecektir.
- 24) Talepte bulunulan Taraf Devlet karşılıklı adli yardım talebini mümkün olan en kısa sürede yerine getirecek ve gerekçeleri tercihen talepte yer alacak şekilde talepte bulunan Taraf Devletçe belirtilen herhangi bir süreyi, mümkünse tam olarak göz önünde bulunduracaktır. Talepte bulunan Taraf Devlet, talebin yerine getirilmesindeki durum ve seyrine ilişkin bilgi için talepte bulunulan Taraf Devlete makul taleplerde bulunabilirler. Talepte bulunulan Taraf Devlet, talepte bulunan Taraf Devletin talebin yerine getirilmesindeki durum ve seyre ilişkin makul taleplerini yanıtlayacaktır. Talepte bulunan Taraf Devlet, istenen yardıma gerek kalmadığı takdirde, talepte bulunulan Taraf Devlete durumu derhal bildirecektir.
- 25) Karşılıklı adli yardım, devam eden bir soruşturmayı, kovuşturmayı veya yargı işlemini olumsuz etkileyebileceği gerekçesiyle, talepte bulunulan Taraf Devletçe ertelenebilir.
- 26) Bu maddenin 21. fıkrasına istinaden bir talebi reddetmeden veya bu maddenin 25. fıkrasına istinaden talebin yerine getirilmesini ertelemeden önce, talepte bulunulan Taraf Devlet, yardımı, gerekli gördüğü bazı kayıt ve koşullarla yerine getirip getirmemeyi değerlendirmek üzere talepte bulunan Taraf Devlete danışacaktır. Eğer talepte bulunan Taraf Devlet, bu şekildeki bir koşullu yardımı kabul ederse, bu koşullara uyacaktır.
- 27) Bu maddenin 12. fıkrasının uygulanmasına hanel getirmeksizin, talepte bulunan Taraf Devletin isteği üzerine bir yargı sürecinde tanıklık etmeye veya talepte bulunan Taraf Devletin ülkesindeki bir soruşturmada, kovuşturmada veya adli takibatta yardıma rıza gösteren bir tanık, bilirkişi veya başka bir kişi, talepte bulunulan Taraf Devletin ülkesinden ayrılışından evvelki eylemleri, ihmalleri veya mahkumiyetleriyle ilgili olarak, talepte bulunan Taraf Devletin ülkesinde kovuşturulmayacak, gözaltına alınmayacak, cezalandırılmayacak veya şahsi hürriyeti bağlayıcı herhangi bir sınırlamaya tabi tutulmayacaktır. Bu tür bir güvence, bu tanık, bilirkişi veya başka kişinin hazır bulunmasının adli makamlarca artık gerekli görülmediğinin resmen bildirildiği tarihten itibaren kesintisiz 15 gün veya Taraf Devletlerce kararlaştırılmış herhangi bir zaman dilimi zarfında ayrılma imkanına sahip olup da talepte bulunan Taraf Devletin ülkesinde kendi isteğiyle kaldığı veya bu ülkeyi terk ettikten sonra kendi isteğiyle geri döndüğü takdirde sona erecektir.
- 28) Bir talep yerine getirilirken ortaya çıkan olağan masraflar, ilgili Taraf Devletlerce aksi kararlaştırılmadıkça, talepte bulunulan Taraf Devletçe karşılanacaktır. Eğer talebi yerine getirmek için önemli veya olağandışı masraflar gerekiyor veya gerekecekse, talebin hangi kayıt ve koşullarla yerine getirileceğini ve masrafların nasıl karşılanacağını belirlemek üzere, Taraf Devletler birbirleriyle danışmada bulunacaklardır.
- 29) Talepte bulunulan Taraf Devlet:
- Talepte bulunan Taraf Devlete kendi iç hukukuna göre kamuya açık olan kendi elindeki resmi kayıt, belge veya bilgilerin örneklerini verecektir;
  - Kendi takdiriyle, tamamen, kısmen veya uygun gördüğü koşullara tabi olarak kendi iç hukukuna göre kamuya açık olmayan resmi kayıt, belge ve bilgilerin örneklerini talepte bulunan Taraf Devlete verebilir.

- 30) Taraf Devletler gerekli hallerde, bu madde hükümlerinin amaçlarına hizmet edecek, bunların uygulanmasını sağlayacak veya bu hükümleri güçlendirecek ikili veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeler yapma olanaklarını değerlendireceklerdir.

Madde 47 **Ceza Yargılamasının Nakli**

Taraf Devletler, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların kovuşturulması için ceza yargılaması işlemlerinin birbirlerine nakli olanağını, naklin adaletin tecellisi bakımından yararlı görüldüğü durumlarda, özellikle birden fazla yargı yetkisinin söz konusu olduğu hallerde, kovuşturmanın tek merkezde toplanması düşüncesiyle değerlendireceklerdir.

Madde 48 **Yasa Uygulamada İşbirliği**

- 1) Taraf Devletler, bu Sözleşmede belirtilen suçlarla mücadelede yasaların uygulanmasının etkinliğinin artırılması amacıyla, hukuki ve idari sistemlerine uygun olarak, birbirleriyle yakın işbirliği yapacaklardır. Taraf Devletler, özellikle:
- a) İlgili Taraf Devletlerin uygun görmeleri halinde, diğer suçlarla bağlantıları dahil olmak üzere, bu Sözleşmede belirtilen suçlara ilişkin bilgilerin bütün yönleriyle çabuk ve güvenli değişimini kolaylaştırmak amacıyla yetkili makamlar, birimler ve servisler arasında iletişim kanallarını geliştirmek ve gerektiğinde tesis etmek;
  - b) Bu sözleşmede belirtilen suçlara ilişkin soruşturmaları yürütmek üzere aşağıdaki hususlarda diğer devletlerle işbirliği yapmak:
    - i. Bu suçlara karıştığından şüphe edilen kişilerin faaliyetleri, nerede oldukları ve kimliği ile ilgili diğer kişilerin buldukları yerler;
    - ii. Suç gelirlerinin veya bu suçların işlenmesinden elde edilen malvarlığının hareketi;
    - iii. Bu suçların işlenmesinde kullanılan veya kullanılmasına teşebbüs edilen malvarlığı, teçhizat ve diğer araç-gereçlerin hareketi;
  - c) Uygun hallerde, soruşturma ve analiz amacıyla gerekli madde ve parçaları temin etmek;
  - d) Uygun hallerde, sahte kimlik, tahrif edilmiş, değiştirilmiş ya da sahte evrak ve suçların gizlenmesi amacıyla başvuru olan diğer yollar dahil olmak üzere, bu Sözleşmede belirtilen suçların işlenmesi için başvuru olan özel yol ve yöntemler hakkında diğer devletler ile bilgi değişiminde bulunmak;
  - e) Yetkili makamlar, birimler ve servisler arasında etkin eşgüdümü kolaylaştırmak ve ilgili Taraf Devletler arasındaki ikili anlaşma ve düzenlemelere bağlı kalarak, irtibat görevlileri göndermek de dahil olmak üzere, personel ve diğer uzman değişimini geliştirmek;
  - f) Bu Sözleşmede belirtilen suçların erken teşhisi amacıyla bilgi değişimi ve uygun biçimde alınan idari ve diğer tedbirlerin eşgüdümünü sağlamak hususlarında etkin önlemler alacaklardır.

- 2) Bu Sözleşmenin uygulanması amacıyla Taraf Devletler, yasa uygulayıcı birimleri arasında doğrudan işbirliğine ilişkin ikili veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeler yapmayı, bu tür anlaşma veya düzenlemeler mevcut ise bunları değiştirmeyi değerlendireceklerdir. İlgili Taraf Devletlerin arasında bu tür anlaşmalar veya düzenlemelerin mevcut olmaması durumunda Taraf Devletler, bu Sözleşmede belirtilen suçlar bakımından yasa uygulayıcı birimler arasında karşılıklı işbirliği için bu Sözleşmeyi temel olarak almayı değerlendireceklerdir. Taraf Devletler, uygun olan her durumda, yasa uygulayıcı birimleri arasındaki işbirliğini geliştirmek için uluslararası ve bölgesel örgütler de dahil olmak üzere anlaşma ve düzenlemeleri tam olarak kullanacaklardır.
- 3) Taraf Devletler, bu Sözleşmede belirtilen ve modern teknoloji kullanılarak işlenen suçlarla mücadele etmek için olanakları dahilinde işbirliği yapmaya çaba sarf edeceklerdir.

Madde 49 Ortak Soruşturmalar

Taraf Devletler, bir veya daha fazla Devlette soruşturma, kovuşturma veya yargılama konusu olan meselelere ilişkin olarak yetkili makamları vasıtasıyla ortak soruşturma soruşturma mercileri oluşturmak amacıyla ikili veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeler yapmayı değerlendireceklerdir. Bu tür anlaşma veya düzenlemelerin mevcut olmaması halinde, ortak soruşturmalar her olay için ayrı ayrı yapılacak anlaşmalarla da yürütülebilir. İlgili Taraf Devletler, topraklarında bu tür bir soruşturmanın yürütüldüğü Taraf Devletin egemenliğine bütünüyle saygı göstereceklerdir.

Madde 50 Özel Soruşturma Teknikleri

- 1) Her Taraf Devlet, iç hukuk sisteminin temel ilkelerinin elverdiği ölçüde ve iç hukukunda belirtilen şartlara uygun olarak, yetkili makamlarının, kendi ülkesinde, kontrollü teslimatı ve uygun hallerde, elektronik veya diğer izleme biçimlerini ve gizli operasyonlar gibi diğer özel soruşturma tekniklerini uygun biçimde kullanmasına ve bu yöntemle elde edilen delillerin mahkemelerde kabul edilmesine izin vermek üzere, olanakları dahilinde, gerekli önlemleri alacaktır.
- 2) Bu Sözleşmede belirtilen suçların soruşturması bakımından, Taraf Devletler, gerektiğinde, bu tür özel soruşturma tekniklerinin uluslararası işbirliği çerçevesinde kullanımı için uygun ikili veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeler yapmaya teşvik olunur. Bu tür anlaşma veya düzenlemeler devletlerin egemen eşitliği ilkesine bütünüyle uyularak yapılıp uygulanacak ve bu anlaşmalar veya düzenlemelerin hükümlerine kesinlikle uyularak yürütülecektir.
- 3) Bu maddenin 2. fıkrasında öngörülen türde bir anlaşma veya düzenlemenin mevcut olmaması halinde, bu tür soruşturma tekniklerinin uluslararası çerçevede kullanımına yönelik kararlar her olay için ayrı ayrı alınacak ve gerektiğinde, bu kararlarda, yargı yetkisinin ilgili Taraf Devletlerce kullanılmasına ilişkin mali düzenlemeler ve anlaşmalar da göz önünde tutulabilecektir.
- 4) Kontrollü teslimatın uluslararası düzeyde uygulanmasına yönelik kararlar, ilgili Taraf Devletlerin rızasıyla, mal ve fonların durdurulması ve dokunulmaksızın sevkiyata devam

etmesine ya da kaldırılmasına yahut tamamen veya kısmen değiştirilmesine izin verilmesi gibi teknikleri içerebilir.

BÖLÜM V **VARLIKLARIN GERİ ALINMASI**

Madde 51 **Genel Hüküm**

Bu bölüm uyarınca varlıkların iadesi bu Sözleşmenin temel bir ilkesidir ve bu bakımdan Taraf Devletler birbirlerine en geniş ölçüde işbirliği ve yardım sağlayacaktır.

Madde 52 **Suç Gelirlerinin Transferinin Önlenmesi ve Tespit Edilmesi**

1. Bu Sözleşmenin 14. maddesi saklı kalmak kaydıyla, her Taraf Devlet, yetki alanı dahilindeki mali kuruluşların, müşterilerin kimliklerini doğrulamasını, yüksek meblağlı hesaplara yatırılan fonların maliklerinin kimliklerini belirlemek üzere makul teşebbüslerde bulunmasını ve önemli kamu görevlerini icra edenler, aileleri ya da yakınları tarafından yahut bunlar adına açılmak istenen ya da açılan hesaplar üzerinde yoğun bir inceleme yapmasını zorunlu kılmak amacıyla, iç hukukuna uygun biçimde gerekli önlemleri alacaktır. Bu tür yoğun incelemeler, yetkili makamlara rapor etmek amacıyla, şüpheli işlemleri tespit etmek üzere makul biçimde planlanacak ve mali kuruluşları, meşru müşterileri ile iş yapmaktan caydıracak ya da iş yapmayı yasaklayacak biçimde yorumlanmayacaktır.

2. Her Taraf Devlet, bu maddenin 1. fıkrasında belirtilen önlemlerin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla, iç hukukuna uygun olarak ve karapara aklamaya karşı ilgili bölgesel, bölgelerarası ve çok taraflı örgütlerin girişimlerinden hareketle:

(a) Yetki alanı dahilindeki mali kuruluşlar tarafından, hesapları üzerinde yoğun incelemeler yapılması beklenecek gerçek ya da tüzel kişi tipleri, özel dikkat gösterilecek hesap ve işlem tipleri ve bu tür hesaplara ilişkin uygun hesap açma, işletme ve kayıt tutma önlemleri hakkında rehberler yayınlayacak; ve

(b) Gerekli hallerde, diğeri bir Taraf Devletin talebi üzerine ya da kendiliğinden, yetki alanı dahilindeki mali kuruluşlara, bu kuruluşlar tarafından belirlenebilecek kişilere ek olarak, söz konusu kuruluşlar tarafından hesapları yoğun incelemeye tabi tutulabilecek belirli gerçek ya da tüzel kişilerin kimliklerini bildirecektir.

3. Bu maddenin 2 (a) bendi bağlamında her Taraf Devlet, mali kuruluşlarının, uygun bir zaman süresince, bu maddenin 1. fıkrasında bahsedilen kişilere ait olanlar dahil olmak üzere hesap ve işlemler hakkında, asgari olarak müşterinin ve mümkünse maliğin kimliklerine ilişkin bilgi içerecek biçimde yeterli kayıtları tutmasını sağlayacak önlemleri alacaktır.

4. Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin transferini önlemek ve tespit etmek amacıyla her Taraf Devlet, düzenleyici ve denetim birimlerinin yardımı ile, fiziksel varlığı bulunmayan ve denetim altındaki bir mali gruba bağlı olmayan bankaların kurulmasını önlemeyi teminen uygun ve etkili önlemleri alacaktır. Bunun ötesinde, Taraf Devletler, mali

kuruluşlarını, bu tür kuruluşlarla muhabir bankacılık ilişkisine girmeyi ya da bu ilişkiyi sürdürmeyi reddetmeye ve hesaplarının, fiziksel varlığı bulunmayan ve denetim altındaki bir mali gruba bağlı olmayan bankalar tarafından kullanılmasına izin veren yabancı mali kuruluşlarla ilişki kurulmasına karşı çıkmaya icbar etmeyi değerlendirebilir.

5. Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak, belli kamu görevlileri için etkili mali bildirim sistemleri kurmayı değerlendirecek ve ihlal halleri için uygun yaptırımlar öngörecektir. Her Taraf Devlet, aynı zamanda, gerektiğinde soruşturmak, dava açmak ve bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerini geri almak amacıyla, yetkili makamlarının, bu bilgiyi diğer Taraf Devletlerdeki yetkili makamlarla paylaşmasına izin vermek üzere gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

6. Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak, yabancı bir ülkedeki bir mali hesapta menfaati, imzası ya da diğer bir yetkisi bulunan belli kamu görevlilerinin, bu ilişkiyi uygun makamlara rapor etmesini ve bu hesaplara ait gerekli kayıtları muhafaza etmesini zorunlu kılmak için gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir. Bu önlemler, aynı zamanda, ihlal halleri için uygun yaptırımlar içerecektir.

Madde 53 **Malvarlığının Doğrudan Geri Alınmasına Yönelik Önlemler**

Her Taraf Devlet, iç hukukuna uygun olarak:

(a) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suçun işlenmesi suretiyle elde edilen malvarlığı üzerindeki mülkiyet ya da diğer bir hak iddiasını ispat edebilmek için diğer Taraf Devletlerin, kendi mahkemelerinde hukuk davası açabilmelerini;

(b) Mahkemelerinin, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçları işleyenlerin, bu suçlardan zarar gören diğer Taraf Devlete tazminat ödemesine hükmedebilmesini; ve

(c) Mahkemelerinin ya da yetkili makamlarının, müsadereye ilişkin karar verirken, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suçun işlenmesi suretiyle elde edilen malvarlığı üzerindeki diğer bir Taraf Devletin mülkiyet iddiasını kabul edebilmesini teminen gerekli önlemleri alacaktır.

Madde 54 **Müsadere Hususunda Uluslararası İşbirliği Yoluyla Malvarlığın Geri Alınması İçin Mekanizmalar**

1. Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suçun işlenmesi yoluyla kazanılan ya da bu suçta kullanılan malvarlığına ilişkin olarak bu Sözleşmenin 55. maddesi uyarınca karşılıklı adli yardım sağlamak üzere, iç hukukuna uygun olarak:

a) Yetkili makamlarının, bir başka Taraf Devletin mahkemesi tarafından verilmiş bir müsadere kararını infaz etmesine izin vermek üzere gerekli önlemleri alacaktır.

b) Yargı yetkilileri bulunduğu, yetkili makamlarının, karapara aklama suçu veya yargı yetkisi dahilinde olabilecek benzer bir suça ilişkin bir hüküm çerçevesinde veya iç hukukunun cevaz verdiği diğer usuller uyarınca, yabancı menşeli bu malvarlığına ilişkin müsadere emrini vermelerine izin vermek üzere gerekli önlemleri alacaktır.

c) Ölüm, firar ya da gaiplik nedenleriyle failin aleyhine dava açılmadığı hallerde veya diğer uygun hallerde cezai mahkumiyet kararı olmaksızın, bu malvarlığının müsaderesine cevaz verecek gerekli önlemleri almayı değerlendirecektir.

2. Her Taraf Devlet, bu Sözleşmenin 55. maddesinin 2. fıkrası uyarınca yapılan adli yardımlaşma talebini yerine getirmek üzere, kendi iç hukukuna uygun olarak:

a) Talep eden Taraf Devletin yetkili makamları veya mahkemeleri tarafından verilmiş olan dondurma veya el koyma kararı üzerine, talep eden Taraf Devlet, talepte bulunulan Taraf Devlete, bu yönde hareket etmek için yeterli nedenlerin bulunduğu ve bu malların nihayetinde bu maddenin 1 (a) bendinde öngörülen amaçlar doğrultusunda bir müsadere kararına tabi olacağına inanmasını sağlayacak makul bir gerekçe göstermesi halinde, ilgili makamlarına, malvarlığını dondurma veya el koyma izni vermek için gerekli önlemleri alacak;

b) Talepte bulunulan Taraf Devletin, bu yönde hareket etmek için yeterli nedenlerin bulunduğu ve bu malların nihayetinde bu maddenin 1 (a) bendinde öngörülen amaçlar doğrultusunda bir müsadere kararına tabi olacağına inanmasını sağlayacak makul bir gerekçe sağlayan bir talep üzerine, yetkili makamlarına, malvarlığını dondurma veya el koyma izni vermek için gerekli önlemleri alacak; ve

c) Yetkili makamlarına, bu tür malvarlığının edinilmesi ile ilgili bir yabancı tutuklama ya da suç isnadı gibi nedenlerle, müsadere amacıyla malvarlığını muhafaza etmek için izin vermek üzere ilave önlemleri almayı değerlendirecektir.

Madde 55 **Müsadere Amacıyla Uluslararası İşbirliği**

1. Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suç üzerinde yargı yetkisi bulunan diğer bir Taraf Devletten, bu Sözleşmenin 31. maddesinin 1. fıkrasında bahsedilen ve ülkesinde bulunan suç gelirleri, malvarlığı, teçhizat ve diğer araç-gereçlerin müsadere için talep alan bir Taraf Devlet, iç hukuk sistemi dahilinde mümkün olan en geniş ölçüde:

(a) Bu talebi, bir müsadere kararının verilmesi ve böyle bir kararın verilmesi durumunda infazı amacıyla, kendi yetkili makamlarına ileticek; ya da,

(b) Bu Sözleşmenin 31. maddesinin 1. fıkrası ve 54. maddesinin 1 (a) bendine uygun olarak talepte bulunan Taraf Devletin ülkesindeki bir mahkeme tarafından verilen müsadere kararını, 31. maddenin 1. fıkrasında sözü edilen ve kendi ülkesinde bulunan suç geliri, malvarlığı, teçhizat veya diğer araç-gereçler ile bağlantılı olduğu ölçüde, talep çerçevesinde infaz edilmek üzere, yetkili makamlarına ileticektir.

2. Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen bir suç üzerinde yargı yetkisi bulunan diğer bir Taraf Devletin talebi üzerine, gerek talepte bulunan Taraf Devlet, gerekse bu maddenin 1.

fıkrası çerçevesinde yapılan talep uyarınca talep edilen Taraf Devlet tarafından verilecek karar gereğince müsadere yapılması amacıyla, talep edilen Taraf Devlet, bu Sözleşmenin 31. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen suç gelirleri, malvarlığı, teçhizat veya diğer araç-gereçlerin tespiti, izlenmesi ve dondurulması veya el konulması için önlemler alacaktır.

3. Bu Sözleşmenin 46. maddesinin hükümleri, uyarlanmak suretiyle bu maddeye de uygulanır. 46. maddenin 15. fıkrasında belirtilen hususlara ek olarak, bu maddeye istinaden yapılan talepler aşağıdakileri de içerecektir:

a) Bu maddenin 1 (a) bendi ile ilgili bir talep olması durumunda, talepte bulunulan Taraf Devletin kendi iç hukukuna uygun olarak müsadere kararı almasına imkan sağlayacak şekilde, mümkün olduğu ölçüde bulunduğu yer ve gerektiğinde tahmini değeri de dahil olmak üzere, müsadere edilecek olan malvarlığının bir tanımı ve talepte bulunulan Taraf Devletin dayandığı vakâ beyanı;

b) Bu maddenin 1 (b) fıkrası çerçevesinde bir talep olması durumunda, talepte bulunan Taraf Devletin çıkardığı ve talebe esas olan müsadere kararının yasal olarak geçerli bir kopyası, bir vakâ beyanı ve kararın hangi ölçüde yerine getirilmesinin istendiğine ilişkin bilgi, iyi niyetli üçüncü kişilere yeterli bildirimde bulunmak ve işlemlerin hukuka uygun olmasını sağlamak amacıyla talep eden Taraf Devlet tarafından alınan önlemleri belirten bir beyan ve müsadere kararının nihai olduğuna ilişkin bir beyan;

c) Bu maddenin 2. fıkrası çerçevesinde bir talep olması durumunda, talepte bulunan Taraf Devletin dayandığı bir vakâ beyanı, talep edilen işlemlerin tanımı ve mevcut ise talebe esas kararın yasal olarak geçerli bir örneği.

4. Bu maddenin 1. ve 2. fıkralarında yer alan karar ve işlemler, talepte bulunulan Taraf Devlet tarafından, kendi iç hukuk hükümlerine ve usul kurallarına veya talepte bulunan Taraf Devletle ilişkilerinde bağlı olduğu herhangi bir ikili veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeye uygun ve tabi olarak yerine getirilecektir.

5. Her Taraf Devlet, bu maddeye işlerlik sağlayan kendi yasa ve düzenlemelerinin ve bu yasa ve düzenlemelerde sonradan yapılacak değişikliklerin birer örneğini veya bunların bir tanımını Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine iletacaktır.

6. Eğer bir Taraf Devlet bu maddenin 1. ve 2. fıkralarında belirtilen önlemlerin alınmasını, ilgili bir andlaşmanın mevcudiyeti şartına bağlamışsa, o Taraf Devlet bu Sözleşmeyi gerekli ve yeterli bir andlaşma zemini olarak kabul edecektir.

7. Talep edilen Taraf Devlet süresinde ve yeterli delil elde etmez ya da malvarlığının değeri çok az ise, bu madde çerçevesindeki işbirliği reddedilebilir ya da geçici önlemler kaldırılabilir.

8. Bu madde gereğince alınmış olan herhangi bir geçici önlem kaldırılmadan evvel, talep edilen Taraf Devlet, mümkün olduğunda, talep eden Taraf Devlete önlemin sürdürülmesi lehine gerekçelerini sunması için bir şans tanıyacaktır.

9. Bu maddenin hükümleri iyi niyetli üçüncü kişilerin haklarına hanel getirecek biçimde yorumlanmayacaktır.

Madde 56 **Özel İşbirliği**

İç hukuku saklı kalmak kaydıyla, her Taraf Devlet, bilgi göndermenin alıcı Taraf Devletin soruşturma, kovuşturma ve yargısal işlemleri başlatmasına ya da yürütmesine yardımcı olacağını ya da o Taraf Devleti Sözleşmenin bu bölümü çerçevesinde bir talepte bulunmaya yönelteceğini değerlendirmesi halinde, kendi yürüttüğü soruşturma, kovuşturma ve yargısal işlemlere hanel gelmeksizin, diğer Taraf Devlete, daha önce bir talebi olmaksızın, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirleri hakkında bilgi gönderebilmeyi teminen önlem almaya çaba gösterecektir.

Madde 57 **Malvarlığının İadesi ve Tasarrufu**

1. Bir Taraf Devlet tarafından, bu Sözleşmenin 31. ya da 55. maddesine dayanarak müsadere edilmiş malvarlığının tasarrufu, bu maddenin 3. fıkrası gereğince önceki yasal maliklerine iade edilmesi dahil olmak üzere, bu Sözleşmenin hükümlerine ve bu Taraf Devletin iç hukukuna tabi olacaktır.

2. Her Taraf Devlet, diğer bir Taraf Devletin bu Sözleşmeye uygun bir talebi üzerine, iyi niyetli üçüncü kişilerin haklarını gözetmek suretiyle, yetkili makamlarının müsadere edilen malvarlığını iade edebilmelerini teminen, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, gerekli yasal ve diğer önlemleri alacaktır.

3. Talep edilen Taraf Devlet, bu Sözleşmenin 46. ve 55. maddelerine ve bu maddenin 1. ve 2. fıkralarına uygun olarak:

(a) Bu Sözleşmenin 17. ve 23. maddelerinde bahsedildiği üzere, kamu fonlarının zimmete geçirilmesi ya da zimmete geçirilen kamu fonlarının aklanması hallerinde, 55. maddeye uygun biçimde ve talep eden Taraf Devletteki nihai bir hükme dayanmak suretiyle müsadere yapılmışsa, ki talep edilen Taraf Devlet müsadereye esas teşkil eden hükmün nihai olması şartından sarfinazar edebilir, müsadere edilen malvarlığını talep eden Taraf Devlete iade edecektir;

(b) Bu Sözleşmede öngörülen diğer herhangi bir suç gelirine ilişkin olarak, 55. maddeye uygun biçimde ve talep eden Taraf Devletteki nihai bir hükme dayanmak suretiyle müsadere yapılmışsa, ki talep edilen Taraf Devlet müsadereye esas teşkil eden hükmün nihai olması şartından sarfinazar edebilir, talep eden Taraf Devletin, müsadere edilen malvarlığına ilişkin önceki mülkiyet hakkını talep edilen Taraf Devlete makul biçimde kanıtlaması ya da talep edilen Taraf Devletin, müsadere edilen malvarlığını iade etmek üzere talep eden Taraf Devletteki zararı kabul etmesi halinde, müsadere edilen malvarlığını talep eden Taraf Devlete iade edecektir;

(c) Diğer bütün hallerde, müsadere edilen malvarlığını talep eden Taraf Devlete iade etmeyi, bu malvarlığını önceki yasal maliklerine iade etmeyi ya da suç mağdurlarını tazmin etmeyi öncelikle değerlendirecektir.

4. Uygun hallerde, diğer Taraf Devletler aksini kararlaştırmadıkça, talep edilen Taraf Devlet, mäsadere edilen malvarlığının bu madde gereğince iade ya da tasarruf edilmesine neden olan soruşturma, kovuşturma ya da yargısal işlemlerden kaynaklanan makul masrafları mahsup edebilir.

5. Uygun hallerde, Taraf Devletler, mäsadere edilen malvarlığının nihai tasarrufu amacıyla, her olay için ayrı ayrı anlaşmalar ya da karşılıklı kabul edilebilir düzenlemeler yapmayı da özel olarak değerlendirebilir.

Madde 58 **Mali İstihbarat Birimi**

Taraf Devletler, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin transfer edilmesinin önlenmesi, bununla mücadele edilmesi ve bu gelirlerin geri alınmasına yönelik yol ve yöntemlerin teşvik edilmesi amacıyla birbirleriyle işbirliği yapacak ve bu maksatla, şüpheli mali işlem raporlarını almak, analiz etmek ve yetkili makamlara iletmekten sorumlu bir mali istihbarat birimi kurmayı değerlendirecektir.

Madde 59 **İkili ve Çok Taraflı Anlaşma ve Düzenlemeler**

Taraf Devletler, Sözleşmenin bu bölümü uyarınca yürütölen uluslararası işbirliğinin etkinliğini artırmak amacıyla ikili ya da çok taraflı anlaşma veya düzenleme yapmayı değerlendirecektir.

BÖLÜM VI **TEKNİK YARDIM VE BİLGİ DEĞİŞİMİ**

Madde 60 **Eğitim ve Teknik Yardım**

1. Her Taraf Devlet, gerekli olduğu ölçüde, yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadeleden sorumlu personeli için bilimsel eğitim programları başlatacak, yürütecek ve geliştirecektir. Bu eğitim programları, diğerlerinin yanında, aşağıdaki konuları içerebilir:

(a) Delil toplama ve soruşturma yöntemlerinin kullanımı dahil olmak üzere, yolsuzluğun önlenmesi, tespit edilmesi, soruşturulması, cezalandırılması ve kontrol edilmesine yönelik etkili önlemler;

(b) Stratejik yolsuzlukla mücadele politikasının geliştirilmesi ve planlanmasında kapasite oluşturulması;

(c) Sözleşmenin şartlarına uygun biçimde karşılıklı adli yardım taleplerinin hazırlanması konusunda yetkili makamların eğitilmesi;

(d) Kuruluşların, kamu alımları dahil olmak üzere kamu hizmet yönetimi ve kamu maliyesi yönetiminin ve özel sektörün değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi;

(e) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin transfer edilmesinin önlenmesi, bununla mücadele edilmesi ve bu gelirlerin geri alınması;

(f) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin tespit edilmesi ve dondurulması;

(g) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin hareketinin ve bu gelirlerin transfer edilmesi, gizlenmesi ve tebdilinde kullanılan yöntemlerin izlenmesi;

(h) Bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin iade edilmesini kolaylaştırmak için uygun ve etkili yasal ve idari mekanizma ve yöntemler;

(i) Yargı makamları ile işbirliği yapan mağdur ve tanıkların korunmasında kullanılan yöntemler; ve

(j) Ulusal ve uluslararası düzenlemeler ile lisan eğitimi.

2. Taraf Devletler, kapasitelerine uygun olarak, özellikle kalkınmakta olan ülkelerin yararına, bunların yolsuzlukla mücadele plan ve programlarına yönelik olarak, maddi destek ile bu maddenin 1. fıkrasında belirtilen alanlardaki eğitim dahil olmak üzere, birbirine en geniş biçimde teknik yardım; ayrıca, iade ve karşılıklı adli yardım alanlarında Taraf Devletler arasında işbirliğini kolaylaştıracak eğitim, yardım ve gerekli deneyim ile uzmanlık bilgisinin karşılıklı değişimini sağlamayı değerlendirecektir.

3. Taraf Devletler, gerekli olduğu ölçüde, uluslararası ve bölgesel örgütlerdeki ve ilgili ikili ve çok taraflı anlaşma ve düzenlemeler çerçevesindeki operasyonel ve eğitim faaliyetlerini en üst düzeye çıkarma çabalarını artıracaktır.

4. Taraf Devletler, yetkili makamlar ve toplumun katılımıyla, yolsuzlukla mücadele strateji ve eylem planlarını geliştirmek üzere, talep halinde, yolsuzluğun ilgili ülkelerdeki çeşitleri, nedenleri, etkileri ve maliyetine ilişkin değerlendirme, çalışma ve araştırmaları yürütmede birbirine yardım etmeyi değerlendirecektir.

5. Taraf Devletler, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların gelirlerinin geri alınmasını kolaylaştırmak üzere, bu amaca ulaşılmasına yardımcı olabilecek uzmanların isimlerini birbirine bildirmek suretiyle işbirliği yapabilirler.

6. Taraf Devletler, işbirliği ve teknik yardımı teşvik etmek ve kalkınmakta olan ülkeler ile ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerin özel problemleri ve gereksinimleri dahil olmak üzere, müşterek problemlerin tartışılmasını sağlamak üzere altbölgesel, bölgesel ve uluslararası konferans ve seminerlerden istifade etmeyi değerlendirecektir.

7. Taraf Devletler, kalkınmakta olan ülkeler ile ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerin bu Sözleşmeyi uygulama çabalarına, teknik yardım program ve projeleri aracılığı ile mali katkıda bulunmak amacıyla gönüllü mekanizmalar kurmayı değerlendirecektir.

8. Her Taraf Devlet, bu Sözleşmenin uygulanmasına yönelik olarak kalkınmakta olan ülkelerdeki program ve projeleri Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Maddeler ve Suç Ofisi aracılığıyla desteklemek üzere, Ofise gönüllü katkılarda bulunmayı değerlendirecektir.

Madde 61

Yolsuzluğa İlişkin Bilgilerin Toplanması, Değişimi ve Analizi

1. Her Taraf Devlet, uzmanlarla danışma halinde, yolsuzluk suçlarının işlendiği hallerin yanı sıra, ülkesindeki yolsuzluk eğilimlerini analiz etmeyi değerlendirecektir.

2. Taraf Devletler, yolsuzlukla mücadele ve yolsuzluğun önlenmesine yönelik en iyi uygulamalar hakkındaki bilginin yanı sıra, mümkün olduğu ölçüde ortak tanımlar, standartlar ve metodolojilerin geliştirilmesi amacıyla, yolsuzluk ve bilgiye ilişkin istatistik ve analitik uzmanlığı geliştirmeyi ve bunları birbirleriyle ve uluslararası ve bölgesel örgütler vasıtasıyla paylaşmayı değerlendirecektir.

3. Her Taraf Devlet yolsuzlukla mücadele politikalarını ve asli önlemlerini izlemeyi ve bunların etkinlik ve verimliliğini ölçmeyi değerlendirecektir.

Madde 62

Diğer Önlemler: Sözleşmenin Ekonomik Kalkınma ve Teknik Yardım Aracılığıyla Uygulanması

1. Taraf Devletler, yolsuzluğun genel olarak toplum ve özellikle sürdürülebilir kalkınma üzerindeki olumsuz etkilerini göz önüne alarak, bu Sözleşmenin en uygun biçimde uygulanmasına olanak tanıyan önlemleri uluslararası işbirliği yoluyla, mümkün olan en geniş biçimde alacaktır.

2. Taraf Devletler, mümkün olduğu ölçüde ve uluslararası ve bölgesel örgütlerin yanı sıra birbirleriyle işbirliği içinde, aşağıdaki hususlar için somut çaba göstereceklerdir:

(a) Kalkınmakta olan ülkelerin yolsuzluğu önleme ve yolsuzlukla mücadele etme kapasitelerini güçlendirmek maksadıyla, bu ülkelerle değişik seviyelerdeki işbirliğini artırmak;

(b) Kalkınmakta olan ülkelerin etkin bir biçimde yolsuzluğu önlemek ve yolsuzlukla mücadele etmek için gösterdikleri çabaları desteklemek ve bu Sözleşmeyi başarılı bir biçimde uygulamalarına yardım etmek için mali ve maddi yardımı arttırmak;

(c) Kalkınmakta olan ve ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelere, bu Sözleşmenin uygulanması için duydukları ihtiyaçlarını karşılamaya yardımcı olmak için teknik yardım sağlamak. Bu maksatla, Taraf Devletler, Birleşmiş Milletlerin bir fon mekanizmasında özel olarak bu amaçla belirlenen bir hesaba yeterli ve düzenli olarak gönüllü katkılarda bulunmaya çaba gösterecektir. Taraf Devletler, ayrıca, iç hukuklarına ve bu Sözleşmenin hükümlerine uygun olarak, bu Sözleşme hükümleri uyarınca müsadere edilmiş suç gelirlerinin veya malvarlığının parasal bir yüzdesini yahut bu paraya tekabül eden meblağı, söz konusu hesaba bağışlamayı özel olarak değerlendirebilirler;

(d) Diğer Taraf Devletleri ve mali kuruluşları, özellikle bu Sözleşmenin amaçlarına ulaşmalarına yardım edebilmek için kalkınmakta olan ülkelere daha fazla eğitim programları ve modern

teçhizat sağlamaya suretiyle, gerektiğinde, bu maddeye uygun olarak yürütülen çabalara katılmaya teşvik ve ikna etmek.

3. Bu önlemler, mümkün olduğu ölçüde, mevcut dış yardım taahhütlerine veya ikili, bölgesel veya uluslararası düzeydeki diğer mali işbirliği düzenlemelerine hanel getirmeyecektir.

4. Taraf Devletler, bu Sözleşmede öngörülen uluslararası işbirliği yöntemlerinin etkili olabilmesi ve yolsuzluğun önlenmesi, tespiti ve kontrol edilmesi için gerekli olan mali düzenlemeleri dikkate almak suretiyle, maddi ve lojistik yardım konusunda ikili veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeler yapabilirler.

BÖLÜM VII **UYGULAMA MEKANİZMALARI**

63. Madde **Sözleşmeye Taraf Devletlerin Konferansı**

1. Taraf Devletlerin bu Sözleşmedeki hedeflere ulaşabilmeleri için kapasitelerini ve aralarındaki işbirliğini artırmak, bu Sözleşmenin uygulanmasını teşvik etmek ve gözden geçirmek için, bu Sözleşmeye Taraf Devletler Konferansı kurulur.

2. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Taraf Devletler Konferansını, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesini müteakip en geç bir yıl içinde toplayacaktır. Daha sonra, Taraf Devletler Konferansının olağan toplantıları Konferans tarafından kabul edilen usul kurallarına uygun olarak yapılacaktır.

3. Taraf Devletler Konferansı, usul kurallarını, gözlemcilerin kabulü ve katılımına ilişkin kurallar da dahil olmak üzere, bu maddede öngörülen faaliyetlerin yürütülmesine yönelik kuralları ve bu faaliyetlerin yerine getirilmesinde ortaya çıkan masrafların ödenmesine ilişkin kuralları belirleyecektir.

4. Taraf Devletler Konferansı, bu maddenin 1. fıkrasında belirtilen hedeflere ulaşmak için, aşağıdakiler dahil olmak üzere faaliyetler ve çalışma usul ve yöntemleri üzerinde mutabakat sağlayacaktır:

(a) Gönüllü katkılarda bulunmanın teşvik edilmesi dahil olmak üzere, Taraf Devletlerin, bu Sözleşmenin 60. ve 62. maddeleri ile II. ilâ V. bölümlerindeki faaliyetlerinin kolaylaştırılması;

(b) Diğerlerinin yanında, bu maddede bahsedildiği üzere gerekli bilgilerin yayınlanması suretiyle, Taraf Devletler arasında, yolsuzluk model ve eğilimleri, yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadelede başarılı uygulamalar ve suç gelirlerinin iadesine ilişkin bilgi değişiminin kolaylaştırılması;

(c) İlgili uluslararası ve bölgesel örgüt ve mekanizmalar ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapılması;

(d) İş yükünün gereksiz yere artmasını önlemek amacıyla, diğer uluslararası ve bölgesel mekanizmalar tarafından yolsuzluğun önlenmesi ve yolsuzlukla mücadele çerçevesinde elde edilen gerekli bilgilerden uygun biçimde istifade edilmesi;

(e) Bu Sözleşmenin Taraf Devletler tarafından uygulanmasının periyodik olarak gözden geçirilmesi;

(f) Bu Sözleşmenin ve uygulanmasının geliştirilmesi için önerilerde bulunulması;

(g) Taraf Devletlerin, bu Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin teknik yardım ihtiyaçlarına önem verilmesi ve bu bağlamda, gerekli görülebilecek önerilerde bulunulması.

5. Bu maddenin 4. fıkrasının amaçları bakımından, Taraf Devletler Konferansı, bu Sözleşmenin uygulanmasında alınan önlemlere ve karşılaşılan güçlüklerle ilişkin gerekli bilgileri, Taraflarca temin edilen bilgiler ve kendisi tarafından tesis edilebilecek ek gözden geçirme mekanizmaları vasıtasıyla elde edecektir.

6. Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeyi uygulamak için alınan yasal ve idari önlemlerin yanı sıra, plan, program ve uygulamaları hakkındaki bilgileri Taraf Devletler Konferansına, Konferans tarafından talep edildiği şekilde temin edecektir. Taraf Devletler Konferansı, diğerlerinin yanında, Taraf Devletler ve yetkili uluslararası örgütlerce temin edilenler dahil olmak üzere bilgilerin alınması ve muameleye tabi tutulmasının en etkili yöntemini araştıracaktır. Taraf Devletler Konferansınca kabul edilecek usule uygun olarak tanınan ilgili sivil toplum örgütlerinin temin ettiği veriler de ayrıca değerlendirilebilir.

7. Bu maddenin 4. ve 6. fıkraları uyarınca, Taraf Devletler Konferansı, gerekli görürse, Sözleşmenin etkili biçimde uygulanmasına yardımcı olmak üzere uygun bir mekanizma ya da birim kuracaktır.

Madde 64 **Sekretarya**

1. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu Sözleşmeye Taraf Devletler Konferansına gereken sekreteryaya hizmetlerini sağlayacaktır.

2. Sekretarya:

a) Taraf Devletler Konferansına, bu Sözleşmenin 63. maddesinde öngörülen faaliyetleri yürütmelerinde yardım edecek ve Taraf Devletler Konferansının oturumları için gereken düzenlemeleri ve hizmetleri sağlayacak;

b) Talep üzerine, Taraf Devletlere, bu Sözleşmenin 63. maddesinin 5. ve 6. fıkralarında öngörüldüğü üzere, Taraf Devletler Konferansına bilgi temin etmelerinde yardım edecek; ve

c) İlgili uluslararası ve bölgesel kuruluşların sekretaryaları ile gerekli eşgüdümü sağlayacaktır.

BÖLÜM VIII **NIHAİ HÜKÜMLER**

Madde 65 **Sözleşmenin Uygulanması**

1. Her Taraf Devlet, yasal ve idari önlemler dahil, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, bu Sözleşmedeki yükümlülüklerinin yerine getirilmesini sağlamak için gereken önlemleri alacaktır.
2. Her Taraf Devlet, yolsuzlukla mücadele ve yolsuzluğun önlenmesi için bu Sözleşme ile sağlananlardan daha sıkı ve ağır önlemleri alabilir.

Madde 66 **Uyuşmazlıkların Çözümü**

1. Taraf Devletler, bu Sözleşmenin yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin uyuşmazlıkları müzakere yoluyla çözmek için çaba gösterecektir.
2. İki veya daha fazla devlet arasında, bu Sözleşmenin yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin olarak makul bir süre içerisinde müzakere yoluyla çözülemeyen herhangi bir uyuşmazlık, bu Taraf Devletlerden birinin talebi üzerine, tahkime havale edilecektir. Eğer tahkim talebinin yapıldığı tarihten 6 ay sonra, Taraf Devletler, tahkimin oluşturulmasına ilişkin bir mutabakat sağlayamazlarsa, bu Taraf Devletlerden herhangi biri uyuşmazlığı, Divan'ın statüsüne uygun bir taleple, Uluslararası Adalet Divanı'na götürebilir.
3. Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye ilişkin imzalama, onaylama, kabul ya da uygun bulma yahut katılım sırasında, kendisini bu maddenin 2. fıkrası ile bağlı saymadığını bildirebilir. Bu maddenin 2. fıkrası, bu tür bir çekince koymuş herhangi bir Taraf Devlete karşı, diğer Taraf Devletleri bağlamaz.
4. Bu maddenin 3. fıkrası uyarınca çekince koymuş herhangi bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bildirmek suretiyle, herhangi bir zamanda bu çekinceyi kaldırabilir.

Madde 67 **İmza, Onay, Kabul, Uygun Bulma ve Katılım**

1. Bu Sözleşme, 9-11 Aralık 2003 tarihleri arasında Meksika'nın Merida kentinde ve ondan sonra da 9 Aralık 2005 tarihine kadar New York'daki Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde bütün devletlerin imzasına açık olacaktır.
2. Bu Sözleşme, bu maddenin 1. fıkrası uyarınca, üyelerinden en az bir devletin bu Sözleşmeyi imzalaması halinde, bölgesel ekonomik bütünleşme örgütlerinin imzasına da açık olacaktır.
3. Bu Sözleşme, onaylamaya, kabule veya uygun bulmaya tabidir. Onaylama, kabul veya uygun bulma belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edilecektir. Bir

bölgesel ekonomik bütünleşme örgütü, üye devletlerinden en az biri öyle yaptığı takdirde, onaylama, kabul veya uygun bulma belgelerini tevdi edebilir. Bu tür örgütler, onaylama, kabul veya uygun bulma belgelerinde, bu Sözleşmeyle düzenlenen konulara ilişkin yetkilerinin sınırını beyan edecektir. Bu örgütler yetkilerinin kapsamına ilişkin herhangi bir değişikliği de saklayıcıya bildirecektir.

4. Bu Sözleşme herhangi bir devletin veya üye devletlerinden en az birisi bu Sözleşmeye taraf olan herhangi bir bölgesel ekonomik bütünleşme örgütünün katılımına açıktır. Katılım belgeleri, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edilecektir. Katılım sırasında, bölgesel ekonomik bütünleşme örgütü bu sözleşmeyle düzenlenen konulara ilişkin yetkilerinin sınırını beyan edecektir. Bu tür bir örgüt yetkilerinin kapsamına ilişkin herhangi bir değişikliği de saklayıcıya bildirecektir.

Madde 68 **Yürürlüğe Girme**

1. Bu Sözleşme, otuzuncu onaylama, kabul, uygun bulma veya katılım belgesinin tevdi edildiği tarihten sonraki doksanıncı günde yürürlüğe girecektir. Bu fıkranın amaçları bakımından, bölgesel bir ekonomik bütünleşme örgütü tarafından tevdi edilmiş herhangi bir belge, bu tür örgütlere üye devletler tarafından tevdi edilenlere ilave olarak sayılmayacaktır.
2. Bu Sözleşmeyi otuzuncu belgenin tevdiinden sonra onaylayan, kabul eden, uygun bulan ya da katılan her Devlet veya bölgesel bir ekonomik bütünleşme örgütü bakımından, bu Sözleşme, bu Devlet ya da bölgesel ekonomik bütünleşme örgütünün ilgili belgeyi tevdiinden otuz gün sonraki tarih ile bu maddenin 1. fıkrası gereğince Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarihten hangisi daha sonra ise, o tarihte yürürlüğe girecektir.

Madde 69 **Değişiklikler**

1. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beşinci yılın sonunda, bir Taraf Devlet, bir değişiklik önerisinde bulunabilir ve bunu Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine sunabilir. Genel Sekreter, bunun üzerine, değişiklik önerisini Taraf Devletlere ve bu Sözleşmeye Taraf Devletler Konferansına, önerilerin görüşülmesi ve karara bağlanması amacıyla iletacaktır. Taraf Devletler Konferansı her bir değişiklik üzerinde oydaşmaya varabilmek için her türlü çabayı gösterecektir. Eğer, oydaşmaya yönelik bütün çabalar tükenmiş ve anlaşmaya varılamamışsa, değişikliğin kabul edilmesi için son çare olarak Taraf Devletler Konferansında hazır bulunan ve oy kullanan Taraf Devletlerin üçte iki oy çokluğu aranacaktır.
2. Bölgesel ekonomik bütünleşme örgütleri, kendi yetkileri dahilindeki konularda, bu maddedeki oy haklarını, bu Sözleşmeye taraf olan kendi üye devletlerinin sayısına eşit sayıda oyla kullanacaktır. Bu tür bir örgüte üye devletler kendi oy haklarını kullanırlarsa örgüt oy hakkını, örgüt oy hakkını kullanırsa üye devletler oy haklarını kullanamazlar.
3. Bu maddenin 1. fıkrası uyarınca benimsenen bir değişiklik Taraf Devletlerce, onaya, kabule veya uygun bulmaya tabidir.

4. Taraf bir Devlet açısından bu maddenin 1. fıkrası uyarınca benimsenen bir değişiklik, bu tür bir değişikliğe ilişkin onaylama, kabul veya uygun bulma belgesinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edildiği tarihten doksan gün sonra yürürlüğe girecektir.
5. Yürürlüğe giren bir değişiklik bağlanmaya dair rızalarını belirten Taraf Devletler için bağlayıcılık kazanacaktır. Diğer Taraf Devletler ise bu Sözleşmenin hükümleri ile ve daha önce onaylamış, kabul etmiş veya uygun bulmuş oldukları herhangi bir değişiklik ile bağlı kalmaya devam edeceklerdir.

Madde 70

Çekilme

1. Taraf bir Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yapacağı yazılı bir bildirimle bu Sözleşmeden çekilebilir. Bu tür bir çekilme, bildirimün Genel Sekreter tarafından teslim alınmasından bir yıl sonra yürürlüğe girecektir.
2. Bölgesel bir ekonomik bütünleşme örgütünün bu Sözleşmeye taraf olma durumu, örgütün üyesi bütün devletlerin Sözleşmeden çekilmeleri halinde sona erer.

Madde 71

Saklayıcı ve Kullanılacak diller

1. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu Sözleşmenin saklayıcısı olarak tayin edilmiştir.
2. Bu Sözleşmenin Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinlerinin eşit derecede geçerli olduğu özgün metni Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından saklanacaktır.

İlgili Hükümetleri tarafından usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş altta imzaları bulunan tam yetkili temsilciler bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.